me. ⁊ ego quieſcere faciā vos. Adhuc mo
dicū decertate ⁊ videbitis ſalutare meū et
gloriā meā. Si diligitis me. ſi filij mei eſtis
ad patrē rogātes reuertimini. ſi fratres mei
eſtis erubeſcite ꝓ me. queādmodū propter
vos multa ꝑpeſſus ſum. Si oues mee eſtis
dñicam paſſionē ſeqmini ¶ Septimꝰ ait.
Ego iſta aſſidue meditor ⁊ ſine intermiſſio
ne colloq̄r mihi fidē ſpem ⁊ charitatem. vt
ſpe quidē gaudeā. dilectōe vero neminē ali
qñ cōtriſtem ⁊ fide corroborē ¶ Octauus
ait. Ego volentē diabolū expecto querentē
quē deuoret. ⁊ vbicūq; ierit expecto illū in
terioribus oculis meis. ⁊ dñm deū aduer
ſus illū interpello vt ſine effectu maneat et
in nullo ꝑualeat maxime ī timentibꝰ deū.
¶ Nonꝰ ait. Ego quotidie eccl'iam intel
lectualiū virtutū expecto. ⁊ dñm glorie ī me
dio eaꝝ video ſuꝑ oēs ſplēdentē. Qñ autē
abſcedā ab eo aſcendo in celū expectans ad
mirādas pulcritudines angeloꝝ. et quos
emittūt hymnos inceſſabiliter deo ⁊ dulceſ
eoꝝ cātilenas. differorq; ſonis ac vocibus
⁊ ſuauitate vt libeat reminiſci qḋ ſcriptū ē.
Celi enarrāt gl'iam dei ⁊ opa manuū eius
annūciat firmamentū. ⁊ oīa que ſuꝑ terraꝫ
ſunt ſicut cinerē ⁊ ſtercora opinor. ¶ Deci
mus ait. Ego angelū meū aſſiſtentē mihi
iuxta me expecto ⁊ cuſtodio memetipm qḋ
ſcriptū eſt reminiſcēs. ꝓuidebā dñm in cō
ſpectu meo ſꝑ qm̄ a dextris eſt mihi ne com
mouear. Timeo igit' eū vt cuſtodientē vi
as meas ⁊ quotidie aſcendentē ad deū ⁊ in
ſinuantē actus meos ⁊ verba: ¶ Vndeci
mus ait. Ego ꝑſonā imponēs virtutibus ve
luti ſi abſtinētie. caſtitati. benignitati. dile
ctioni. in memetipſū ſteti. et circūdans mi
hi illas. ⁊ vbicunq; iero dico mihiipſi vbi
ſunt ſequaces tue. Ne puſillanimis ſis. ne
deficias habēs iuxta te ea ſꝑ. Quecunq; li
bent loquere de virtute vt poſt mortē teſtifi
centur de te corā deo. q2 inuenerūt requieꝫ
in te ¶ Duodecimꝰ ait. Vos quidē ꝑres ce
leſtem habētes cōuerſationē celeſtē ⁊ ſapi
entiā poſſidetis. Nihil miꝝ. Eleuatos voſ
opibus video et ſupiora ſectātes. Quid
dicā. virtute eñi etiā trāſpoſiti eſtis terram.
voſmetipſos ex toto alienātes ab ea. quid
dicā. Vos terrenos angelos ⁊ celeſtes ho
mines dicēs nō peccauerim. Ego vero me
his indignū iudicās. peccata mea vbicūq;
iero ꝑcedunt me ſꝑ ad dextrā ⁊ ad ſiniſtrā
in infernū vero adiudicaui meipſuꝫ dicēs.
Eſto cū his quibꝰ dignus es. iſtis poſt mo
dicum annumeraberis. video igit' ibi pareſ
gemitus ⁊ inceſſabiles lachrymas q̄ a nul
lo referri queūt Aſpicio quoſdā ſtridentes
dentibꝰ ⁊ ſaliētes toto corꝑe. ⁊ tremētes a
capite vſq; ad pedes. Et iactās me ſuꝑ ter
ram ⁊ amplectēs cinerē deꝑcor deū nūq;
caſurū me illoꝝ expimēta accipe. Video et
mare ignis bulliētis immēſibile ⁊ circūflē
tes ⁊ mugiētes vt putēt aliqui vſq; ad ce
los attingere. Fluctꝰ ignis ⁊ in tremēdo il
lo mari innumerabileſ hoīes deiectos ab
agreſtibꝰ. ⁊ vna voce oēs illos clamātes et
vlulātes ſimul. quales nemo ſuꝑ terrā vlu
latus ⁊ voces audierat. ⁊ ſic arētia oīs vir
gulti cremare. miſericordia aūt dei auerten
te ſe ab illis ꝓpter iniuſticias eoꝝ. Et tunc
lamēto genꝰ hoīm quō audeo loq̄ vel cuili
bet attēdere tātis mūdo repoſitis mal'. Et
in his teneo mentē meā luctū meditās qḋ
ait dñs. indignū me celo ⁊ terra iudicāſ. re
putanſq; qḋ ſcriptū eſt. facte ſunt mihi la
chryme mee panes die ac nocte. Hec ſapi
entiū ⁊ ſpiritaliū rñſa patꝝ. Et veniat et in
nos digna memoria vt narratōꝫ ꝯuerſatio
nis ope oñdere poſſimꝰ vt facti inuitupera
biles ⁊ ꝑfecti ⁊ irreꝑheñſibiles placeamus
ſaluatori nr̄o. Cui eſt honor ⁊ gl'ia in ſecula
ſeculoꝝ Amen

¶ Finit quarta principalis ꝑs huiꝰ opis

Sequitur opuſculū

ꝓ cōcluſione annexū de virtutū laude et ef
fectu intitulatum

¶ Ammonitio de laude charitatis

Te non immemor petitionis hāc
ammonitionē ꝓ paīe tue ꝑfectu o frē
chariſſime tibi vt rogaſti prebere
ſtudui. noui eniꝫ ardorē animi tui erga ſcri
pturas diuinas noui tibi ineſſe ſtudium le
gendi ⁊ implendi qḋ legis. Memor igit' ſū
lachrymaꝝ tuaꝝ ⁊ oīſ ſtudij tui qḋ ī te ſepe
ꝑſpexi dū tecū de anime tue ſermocinarer

pꝛofectu. ⁊ idcirco me non piguit h̃ qđ mi
bi tua ſuggerere voluit charitas adimple-
re quatenꝰ ⁊ tu ex hac ipſa ãmonitiõe ĩ dñi
gradatim amoꝛe ꝓficias. ⁊ ego tue merce-
dis effici merear ꝑticeps. Scio vẽ nõ me
diocriter eſſe beatũ q̃ ſe ſolũmõ dño adiuuã
te ſaluat. ſʒ nõ multo beatioꝛẽ foꝛe q̃ ſecũ
alios ad celeſte regnũ trahere feſtiat. Qua
ꝓpter hoꝛtoꝛ tuã eximiã dilectõʒ vt hãc am
monitionẽ ſubinde legas. ⁊ memoꝛie ꝯmẽ
des atq̃ ope cõpleas. vt alijs bonũ exẽplũ
mõſtrãdo ⁊ te ⁊ alios ſalues vt d̃ tuo alio-
rũq̃ ꝓfectu felicẽ remuneratiõʒ ab ĩmoꝛta
li ſpõſo recipe merearĩ. Cãte ſolerti tracta
ne h̃ agas vñ celeſti tuo ſpõſo diſpliceaſ. qꝛ
ip̃e tibi ſi bñ vt cepiſti ꝑſeuerauer is ĩaudi-
tam leticiã inuiſuʒ gaudiũ cũ ceteris ꝯdona
bit ſctis: paulo affirmãte q̃ ait. Nõ oculus
nõ vidit nec auris audiuit nec ĩ coꝛ hoĩs
aſcẽdit q̃ ꝑparauit deꝰ diligẽtibꝫ ſe. Feſti-
na igiẗ ad illud gaudiũ ad illã leticiã ĩ qua
multi ſctõꝝ requieſcũt. Cõſidera deo dilecte
q̃nta ſit felicitas. dei vultũ ſine defectu cer
nere. ſcõꝝ angloꝝ choꝛis intereſſe cũ ſcõꝝ
hoĩum multitudine ſine fine gaudere. et ad
hec greſſibꝫ ꝟtutũ q̃tidie appꝛopĩq̃re ſtude
vt ad ea q̃ cõmemoꝛaui recto tramite ꝑgas
citiuſq̃ ꝑuenire queaſ. hãc tue beatitudini
in ammonitiõʒ ſcripſi ꝑ quã nõ de vna ſo-
lũmodo ꝟtute. ſʒ de multis te cupio cõmo-
nere ꝟtutibꝫ. Quẽ ſmonẽ iđ ſingulari nu-
mero ãmonitionẽ voco. qꝛ q̃uis mlte ſint
ꝟtuteſ ⁊ innumerabilia hoꝛtamẽta ad vnã
tñ ꝑtinẽt viã. ad vnũ iter ⁊ ad vnã felicita
tem ꝑducũt hoĩem. Cũ igiẗ de pluribꝫ vir-
tutibꝫ te ãmonere deſiderẽ pꝛimũ cũ paulo
aplo hoꝛtoꝛ vt charitatis ꝟtutẽ añ oĩa hẽre
ſtudeas. qꝛ ſicut panis oĩbꝫ cibis eſt melioꝛ
ita charitas oẽs añcellit ꝟtutes. Et ſicut
ſine pane mẽſa efficiẗ inops. ita ſine chari
tate nulla ꝓficit ꝟtus. Sine charitate ei
nec lachꝛyme nec vigilie nec nuditaſ nec ca
ſtitas nec elemoſyne nec martyriũ hoĩem
ſaluare põt. hãc dñs ac redẽptoꝛ nr̃ ſpecia-
liter nobis cõmẽdauit. Hec inq̃t mãdo vo
bis vt vos inuicẽ diligatis. Et iterũ. In h̃
cognoſcẽt omnes qꝛ mei eſtis diſcipuli ſi
dilectionẽ habueritis ad inuicẽ. Hãc Jo-
hannes aplus laudat dicẽs. Qui manet ĩ
charitate ĩ deo manet ⁊ deꝰ in eo. Hãc ꝑdi
catoꝛ egregiꝰ cũctiſ ꝟtutibꝫ ꝑferẽs diẗ. Si
diſtribuero in cibos pauꝑꝝ oẽs facultates
meas. ⁊ ſi tradidero coꝛpꝰ meũ ita vt arde
am caritatẽ aũt ñ habuero nihil mihi ꝓdeſt
Deinde ſubiũgit. Patiẽs eſt charitas be-
nigna eſt. Patiẽs eſt ad tolerãda aduerſa
benigna eſt ad bona ꝑſtãda. Stude g̃ fide-
liſſime frater oĩa patiẽter tolerare aduerſa
ipſos q̃ʒ quos toleras cura diligere

De charitatis ⁊ humilitatis cõnexione.

CErtiſſime tibi conuenit credere q̃
nunq̃ caritas ſine hũilitate ⁊ obe
diẽtia regnet in hoĩe. Si verã ha
bueris charitatẽ. mox eris hũilis ⁊ obediẽſ
Humilitas nãq̃ eximia ꝟtus eſt. Hec de
terrenis hoĩbꝫ facit celeſtes. Per hãc dia-
bolus ſupaẗ. ꝑ hãc eiꝰ laquei vitanẗ. ſic be-
atꝰ anthoniꝰ diẗ abbati paſtoꝛi. Vidi om
nes inimici laq̃os tẽſos in via ⁊ ĩgemiſcẽs
dixi. Quiſ putas trãſiet iſtos loqueos. Et
audiui vocẽ dicẽtẽ hũilitas. hoc ꝟo beatꝰ
anthoniꝰ vt puto nõ ꝓ ſe tm̃ vidit et audi-
uit. ſed ⁊ ꝓ nobis q̃ peccatores ⁊ inſipiẽtes
ſumꝰ. ⁊ longe ab ipſiꝰ meritis diſtamus vt
nos hec legẽtes ⁊ ope cõplentes diaboli la
queos poſſimꝰ vitare q̃ ſꝑ inquirit quõ nos
decipiat. Igiẗ q̃ magna ſit hũilitas virtꝰ
martini etiã monachi vita inſinuat quẽ di
cunt etiã in iuuẽtute valde fuiſſe mãſuetum
humilẽ ac ſapientẽ ⁊ ꝓ eiꝰ ꝟtutibꝫ tantum
dicũt deo fuiſſe amabilẽ. vt dũ ad dñicum
coꝛpus accederet angelꝰ ei ſacramẽta ꝑbe-
ret. Pẽſare vero debemꝰ ex h̃ miraculo q̃
magnũ donum ſit humilitas. ꝑ qđ donum
tam amabilis ⁊ tã acceptabilis deo adhuc
homo moꝛtalis efficitur. Abbas etiã da
niel miraculũ narrat ꝑ qđ virtus humili-
tatis declaraẗ. Erat aũt ait in babilone filia
cuiuſdã illic pꝛioꝛis demoniũ habẽs. Pa-
ter aũt eiꝰ diligebat q̃ndã monachũ qui di
xit ei. Nemo poteſt curare filiã tuã niſi q̃s
ſcio ſolitarios. Et ſi preceris ad eos nõ ac
quieſcẽt h̃ facere ꝓpter humilitatem. Sed
hoc faciemus qñ veniũt afferentes venalia

que operant᷑ dicam⁹ nõs emere velle qδ vẽ
dunt Et cũ venerint in domũ p̃ciũ acceptu
ri dicem⁹ eis vt faciãt orõem ꝓ ea. ⁊ credo
ꝙ ſaluabit᷑ filia tua. Exeũtes ergo ĩ plateaꝫ
inuenerũt vnũ monachũ ſedentẽ vt vende
ret ſportellas ſuas. Et tulerũt eũ in domum
quaſi p̃ciũ accipet ſportaꝝ. Et cũ intraſſet ĩ
domũ venit puella q̃ a demonio vexabatur
⁊ dedit alapã monacho. Jlle aũt ↄuertit ei
⁊ aliã maxillã ſ᷒m diuinũ p̃ceptũ. Demon
aũt dũ torqueret᷑ clamare cepit. O violen
tia mãdatoꝝ chriſti expellit me hinc Et ſta
tim mundata eſt puella. Cũ aũt veniſſet ſe/
nex indicauerũt ei qδ factũ erat. ⁊ glorifica/
uerunt deũ ⁊ dixerũt Cõſuetudo eſt diabo
lice ſupbie ab hũilitate xp̃i corruere. Cõſi/
deremus ⁊ nos o ſanctiſſime frater humili
tatẽ hui⁹ feliciſſimi monachi ⁊ q̃ntũ poſſu/
mus imitari curem⁹ Si igit᷑ hũilitas alte/
rius ab alio demoniũ expulit ſine dubio fir
miter credere debem⁹ ꝙ nr̃a humilitas di/
aboluꝫ in cordibꝫ noſtris regnare non ſinat.
Nũc vere iã humilitatẽ habem⁹ ſi omib⁹
nos putam⁹ eſſe inferiores ⁊ omnibꝫ vene
rationẽ deferim⁹. ⁊ oĩa que nobis aliꝗ faci/
unt aduerſa hũiliter toleram⁹ ꝓpt᷑ dei amo
rem. De hac ꝟtute dñs in euãgelio dicit.
Oĩs ei qui ſe humiliat exaltabit᷑. et q̃ ſe ex
altat hũiliabit᷑. Ex iſto eñi ꝟſiculo diſcere
debem⁹ ꝙ ſupbia ↄtraria ſit hũilitati. Er/
go ſi ꝟe humiles eſſe volum⁹ ſupbiã fugia
mus. qꝛ ſupbia deijcit. hũilitas eleuat. Ad
hãc virtutẽ princeps apl̃oꝝ inuitat dicẽs.
Humiliami ſub potẽti manu dei vt vos ex/
altet in die tribulatiõis. Hec ſnĩa manife/
ſtiſſime nobis inſinuat ꝙ ſi hic dũ viuim⁹
hũiliare nos curauerim⁹ in tp̃e tribulatio/
nis vel retributõis. i. in die iudicij dñi nos
pietas exaltabit in celeſti ſcꝫ regno. Jã ꝟo
ſupius dixi ꝙ charitas ⁊ hũilitas atq̃ obe
dientia ab inuicẽ ſeparí nõ poſſint

De obedientie bono eiuſq̃ laudibus

H

Et qꝛ hacten⁹ de charitate ⁊ hũili/
tate dictũ eſt. reſtat vt ſolerter at/
tendas q̃lis ſit obediẽtie ꝟtus. ꝓ
pter inobedientiã prim⁹ hõ abiectus eſt de
ꝑadiſo. Quapropter ſi illuc vis aſcendere
obediẽs eſſe ſtude. Ut aũt q̃m magna ſit hec
virt⁹ agnoſcas miraculũ tibi ad memoriaꝫ
reuocabo. Quidã ſecularis hñs tres filios
renũciauit ſeculo. ⁊ venit ad monaſterium
relinquẽs filios ſuos ĩ ciuitate. Et cũ fuiſſꝫ
tres annos in monaſterio ceperũt cogitati
ones ſue ei filios ad memoriã freq̃nter ad
ducere. ⁊ ↄtriſtabat᷑ ꝓ eiſ valde. neq̃ tñ di
xerat abbati ſe filios hr̃e. Uidẽs aũt abbas
eũ triſtẽ dixit ei. Quid habes ꝙ triſtis es.
Et narrauit ei ꝙ tres filios hret in ciuitate
⁊ quia vellet eos ad monaſteriũ adducere
p̃cepit aũt abbas vt adduceret eoſ. Qui cũ
perexiſſet ad ciuitatem inuenit duos ex his
mortuos. vnũ ꝟo ſolũmodo remãſiſſe. quẽ
ſumẽs duxit ad monaſteriũ. Et requirenſ
abbatẽ nõ inuenit illic. Interrogauit auteꝫ
fratres vbi eſſꝫ. ⁊ dixerũt ei ꝙ ad piſtrinũ
perexiſſet. Jlle ꝟo tollẽs filiuꝫ quẽ adduxit
abijt ad piſtrinũ. Et vidẽs eũ abbas veniẽ
tem ſalutauit. Et tenens infantẽ quẽ addu
xerat amplexat⁹ eſt eũ ⁊ oſculabat᷑. et dixit
patri ei⁹. amas eũ. Et ille rñdit. Etiã. Om
nino inquit diligis eũ. Et rñdit. Etiã. Po
ſtea vero dixit ei. Tolle g̃ ſi amas eum. et
mitte in fornacẽ ignis modo dũ ardet. Et
tenẽs eũ pater iactauit in fornacẽ ardenteꝫ
Statim aũt fornax facta eſt ſicut ros Ex q̃
obediẽtia acq̃ſiuit gloriã queadmodũ abra/
am patriarcha. Hoc g̃ miraculũ hortor vt
memorie tradas vt ſp̃ obediẽtie ꝟtuteꝫ añ
oculos habeas. quia ſicut illo tp̃e illi⁹ mo/
nachi obediẽtia extinxit ignẽ fornacis. ſic ⁊
modo ſi fueriſ obediẽs. ip̃a virt⁹ ĩ corde tuo
ignẽ vicioꝝ extinguet in te. ⁊ nequaq̃ poſt
mortẽ in ignẽ deſcendes eternũ. ſꝫ ad gl̃iaꝫ
aſcendes celeſtẽ ſine fine manenteꝫ. Ergo
ama obediẽtiã. dilige obediẽtiaꝫ qꝛ magna
virt⁹ ẽ Ut aũt illi⁹ magnitudineꝫ adhuc
lucidi⁹ intelligas. ſequẽs miraculũ frequẽ
ter lege. Dicebãt fratres qꝛ narrauit qui
dam patrũ vidiſſe ſe quattuor ordines ĩ ce
lo. quoꝝ prim⁹ erat hominũ infirmoꝝ gra
tias deo agentiũ. ſecũdus hoſpitalitateꝫ ſe
ctantiũ inſtãter miniſtrãtes eis. tertius or
do in ſolitudine cõmorantiũ ⁊ nõ videntiuꝫ
hoĩes. quart⁹ ordo erat q̃ ad obediendũ pa
tribꝫ ſpũalibꝫ ſe ſubijciũt ꝓpter dominum.

Videbatᷣ aũt ordo obediẽtiũ torquẽ aureã
hẽre ⁊ multo maiorem q̃ alij glãm hẽbat
Ego aũt dixi ei qui mihi hec oĩa oñdebat
Quõ iſte ordo qui ꝑuus eſt maiorẽ q̃ alij
glãm hꝫ. Et ille rñdit ꝙ hi q̄ hoſpitalitatẽ
ſectanᷣ ſm ꝓpriã voluntatẽ idipm faciũt.
ſilr qui in heremo ſe religant arbitrio ſuo
de ſeclo receſſerũt. hic aũt ordo q̄ ſe ad obedi
endũ dedit oẽs voluñtates ſuas abijciens.
pendet ad deũ ⁊ ad iuſſionẽ ſpũalis pris ꝓ
pterea ⁊ maiorẽ glãm alijs hꝫ. Qua ꝓpter
frater cariſſime bona eſt obedĩa que ꝓpt͛ de
um fit. Intẽde ergo dilectiſſime vtutꝫ hꝰ
aliqđ veſtigiũ vel ex ꝑte. Obediẽ ſalꝰ ẽ oĩm
fideliũ. genitrix eſt oĩm vtutũ. Obedĩa re
gni celoꝝ inuentrix eſt. celos apiẽs hoĩem
de terra leuat. Obedĩa cohabitatrix ẽ ange
loꝝ ⁊ ſcõꝝ oĩum cibꝰ eſt. Ex hac eñi abluti
ſunt. ⁊ ꝑ hanc ad ꝑfectõem venerunt

¶ Ammonitio de virtute ꝯtinẽtie C

i Iam tps eſt vt poſt triũ vtutũ do
ctrinã vigilãter attẽdas q̃ta ſit
ꝯtinẽtie vtus. ⁊ ꝙ ꝯtinẽtia nõ ſo
lum in cibo ⁊ potu ſit ſed etiã in locutõe ⁊ ĩ
ſomno ac veſtitu ⁊ innũerabilibꝰ cauſ. Am
moneo igit͛ dilectõeꝫ tuã vt ñ delicatos ci
bos queras. nec añ horã ꝯgruã ꝯmedere ve
lis. nec dicas in corde tuo. ecce alij ita ſita
faciũt. Scito ꝓ certo ꝙ vnuſquiſq; quo in
hac vita plus in dei ſeruitõ laborauerit eo
maiorẽ mercedem poſt mortẽ a deo ꝯſeqͣᷣ
Ne igit͛ tibi grauis videatᷣ ꝯtinẽtie vtus
miraclm hinc qđ in triptita hiſtoria legi ꝓ
fero. Dorotheꝰ genere thebeꝰ talẽ ducere
curauit vitaꝫ. vt quotidie lapides a mari
colligeret. ⁊ in annis ſingulˡ hoſpitiũ edifi
caret. ⁊ ipa hoſpitia dedit illiſ qui ñ hẽbãt
Noctibꝰ aũt ꝓpter eoꝝ cibũ faciebat ſpor
tellas. Cuiꝰ cibꝰ erat panis vncie ſex. ⁊ ole
rum minutoꝝ vnꝰ faſciclꝰ. ⁊ ad bibendum
aqua. hic a iuuẽtute ſic viuẽs nec in ſenec
tute defecit. Nunq̃ viſus eſt in lectlo ſo
poratus vel pedes ꝓ requie tetẽdiſſe. aut dor
mire ꝓ voluñtate niſi q̃tũ opãdo aut come
dendo natura ꝯpſſos oclos claudere potu
iſſet. ita vt ſepe dum ꝯmedẽdo dormiret ci
bus ex ore eiꝰ laberetᷣ. Aliqñ ḡ ſomno val
de grauatꝰ cũ in ſtercore cecidiſſet obdor
miuit. Expgefactꝰ aũt ⁊ ꝯtriſtatꝰ ſub ſilen
tio dixit. Si ãgelˡ dormire ſuaſeris ⁊ mihi
vlteriꝰ ſuadebis. Qđ forte dicebat ad ſõ
nũ vel ad demonẽ qui nitebatᷣ bonas eiꝰ ac
tões ĩpedire. huic laborãti qdã dixit. Cur
ita ꝑunis corpꝰ tuũ. at ille. qꝛ me inqͭt illud
occidit. Hꝰ vero ſacratiſſimi mõachi ꝯtinẽ
tiã tibi ſcripſi. ne ipa tibi vtus grauis vide
retᷣ. vt cognoſcẽs q̃tũ ab ãtiqs vel moder
nis quibuſdã pr̃ibꝰ diſtemꝰ. Audiuit ḡ be
atitas tua ꝙ dorotheꝰ oĩni anno edificauit
cellã ⁊ alijs donauit. Audiſti etiã ꝙ in lec
to ñ iacebat. ⁊ de pane ⁊ aqua ⁊ herbis vi
uebat. Non ideo hoc dico vt tm̃ facias tu
ſed te hũilies. ſimulq; ſcias q̃tã abſtinen
tiã habuerũt prẽs nr̃i ⁊ nequaq̃ delicatoſ
cibos q̃ras. ꝑſertim cũ in ꝑfato libro moyſi
monachi ſcriptũ ſit ꝙ ꝑ multos annos pa
nẽ tm̃mõ ꝯmederet ⁊ multum opꝰ faceret
Sex aũt annis ꝑ totã noctẽ ſtãs orauit ne
q; genubꝰ inclinatis nec oculˡ in ſomno ſpõ
te clauſ. inſuꝑ etiã circũibat cellulas mõa
choꝝ. ⁊ lagenas eoꝝ aqua ĩpleuit. cũ longe
aut decẽ aut viginti miliaꝫ aqua maneret.
Qui lꝫ ita domaret corpꝰ priorẽ tm̃ valitu
dinẽ ñ amiſit. Hec miracula aſſidue lege
ſciſſime frater. ⁊ ꝑ hec cũ dĩ adiutorio ĩ ab
ſtinẽtia ꝓficere ſtude ¶ Nõ ſimꝰ aũt pati
ad oĩa quidẽ ꝯcupiſcẽda. recolamꝰ ꝯtinẽti
am beati zenonis abbatꝫ. ¶ Abbas zenon
ãbulãs aliqñ in paleſtina. ⁊ cũ laboraſſet re
ſedit vt mãducaret iuxta cucumerarium.
Suadebat aũt ei aĩmꝰ ſuꝰ dicẽdo Tolle ti
bi vnũ cucumerẽ ⁊ mãduca. Qui ĩcrepãs
cogitatõem ſuã dixit ſibi. Fures ad tormẽ
ta vadũt ꝓba ḡ teipm in hoc ſi potes ferre
tormẽta. Et ꝯſurgẽs ſtetit in ardore ſolis
diebꝰ quinq; ⁊ dixit. Si ardorẽ ſolis non
poſſum ſufferre quõ ſufferre potero ignem
eternũ. ⁊ dixit ad aĩm ſuum. Si nõ potes
portare tormẽta ñ rapies cucumerẽ vt mã
duces. Verba igit͛ tãti viri ꝯſiderare nos
ammonẽt q̃tũ ab ipiꝰ ꝯuerſatõe diſtemꝰ.
Quapropter ꝑpendamus nos pctõres et
infirmos eſſe in ꝯpatõe ſcõꝝ viroꝝ vt noſ
ĩpos ex illoꝝ meritiſ deſpicientes ꝑ dñi piã
miſedĩam eoꝝ ꝯſortiũ hẽre poſſimus.
De ꝯtinentia viſus

Q Uod aūt ñ ī cibo tm̄ ſʒ ⁊ ī vi D
ſu ſit ꝯtinētia ſequēs miracl'm in/
ſinuat. Pyoꝛ cū ō domo pr̄is ad
pbiam ꝯuerſatōis exiret. ꝓmiſit denuo nl'
lū ſe ꝓpinquoꝝ foꝛe viſuꝝ. Poſt aliq̄t ve/
ro annos dū ei⁹ ſoꝛoꝛ eū viuere ⁊ bitare in
heremo cognouiſſʒ nō ceſſabat donec eū in
ſpiceret. Quā cū ep̄s loci illi⁹ iā grādeuaʒ
ꝓpterea videret aff ligi ſcripſit p̄ſulibꝫ he/
remi vt pyoꝛē dirigerēt. At ille qm̄ ꝯtēne
re nefas eſt iuſſionibꝫ ſenioꝝ. obediēs ⁊ aſ/
ſumēs quēdā venit ad patriā. Cunqꝫ ante
domus ſue ianuā veniſſet ⁊ ſuū nūciaſſʒ ad
uentū. venientegermana dixit. Ecce ego
ſum pyoꝛ: q̄nto vis aſpectu ſatiare. Tūc il/
la gratificata laudauit. At ille oꝛōe facta re
meauit ad heremū: vbi fodiēs aquā inue
nit amarā. eaqꝫ vſus eſt vſqꝫ ad vltīm vi/
te ſue diē. Poſt h⁹ obitū nll's ibi bitare p̄/
ualuit. Ego aūt reoꝛ qꝛ ꝑ oꝛōnem eā ad ſu
os vſus fecerit dulcē. dū etiā alibi nō extā
te oꝛōe meruit emanare. Nā cū moyſes ⁊
eius mōachi puteū aliq̄n foderēt. ⁊ nec ve/
nā aliquā repirēt nec āplius iā fodere alti/
tudo ꝑmitteret. medio die ſuꝑuenit pyoꝛ.
⁊ oꝛōe facta deſcēdit in foueā Cunqꝫ tercō
ꝑcuſſiſſet terrā mox emanauit aqua. Cun/
qꝫ oꝛōe fcā diſcederet illis eū petētibꝫ vt l'
ex aqua guſtaret ad hoc inquit direct⁹ ſuʒ
⁊ ꝓpter qd̄ veni ꝑactū eſt. Propterea ꝟo
o ſciſſime frater hec tibi de pyoꝛe ſcripſi. vt
ꝑ te ſcires ꝙ ꝯtinētia etiā in viſu ſit neceſ
ſaria. Audiſti ꝟo nūc. iſte monach⁹ īcau
tus fuit. qꝛ nec inobediēs fuit p̄ceptis ſeni
oꝛum qui illū ad ſoꝛoꝛē ire iuſſerūt. nec ip/
ſam vidit. viſus ab illa ne ꝯtra ſuū votum
facere videret. Qua ꝓpter hoꝛtoꝛ tuā ſcita
tē vt illū ſtudeas imitari. Nō ſit tibi cura
vidēdi ꝓpinquos tuos vel amicos quos ī
ſeculo reliquiſti. ⁊ ꝓ illoꝝ cura oꝛō tueqꝫ la
crime ñ minuant. ne cū vxoꝛe loth retro re
ſpiciēdo in ſtatuā ſal' ꝯuertarꝫ. Recole ḡ il
lū euāgelij ꝟſicl'm ꝙ nēo mittēs manū in
aratꝝ ⁊ aſpiciēs retro aptus eſt regno dei.

De ꝯtinētia locutōis ammonitio C

H Oꝛtoꝛ etiā vt in locutōe ſis cōti
nēs vt aſſidue cū pſalmiſta decā
tes. Dixi cuſtodiā vias meas vt
non delinquā in lingua mea. poſui oꝛi meo
cuſtodiā. Noli igit̄ alijs detrahere. Memē
to ꝟo ꝙ maria ſoꝛoꝛ moyſi ſmo dei ſuoqꝫ
fratri cū detraxiſſet qd̄ illi accidit. Narrat
eī hiſtoria qꝛ ob hāc culpā lep̄ fuerit ma/
culata ſeptēqꝫ diebꝫ manſit extra caſtra. q̄
poſtmodū ꝑ oꝛōnē moyſi fr̄is ſui mūdata ē.
Abſit aūt vt ex lingua ꝑ quā p̄rēm bñdici
mus. iñ maledicam⁹ aut detrahā⁹ ꝓxīo.
Recolamus igit̄ qd̄ ſcriptū eſt. qꝛ oīs de/
tractoꝛ eradicabit̄. vñ eradicabit̄ oīs de
tractoꝛ ſine dubio de cetu ſcōꝝ. Ergo ne et
nos ō ſcōꝝ ꝯſoꝛtō eradicemur cuſtodiam⁹
a detractōe linguā nr̄ām. Nō detrahā⁹
ꝓximo quē iubemur diligere. ſicut noſmet
ip̄os. ⁊ nō tm̄ a detractōe nos optet ceſſare
ſed etiā ab ocioſꝪ ꝟbis qꝛ euāgeliū clamat
de oī ꝟbo ocioſo qd̄ locuti fuerīt hoīes
reddēt rōnē in die iudicij. Ocioſus vero
ſmo eſt qui nec ad ei⁹ qui eū loquit̄ nec ad
ip̄ius qui illū audit ꝑtinet ꝓfectū. Noli er/
go ꝓferre ꝟba que riſuʒ aut cachynnū mo/
ueāt. ſed magis que ad ꝯpūctōnē ⁊ lacrīaſ
⁊ ad aīaꝝ ꝓfectū ꝑtinēt. Tuus ſmo ſꝑ ſit
ſale ꝯditus. Narrat nanqꝫ hiſtoria tripti/
ta āmonē heneſioꝝ p̄ſulē atqꝫ theonē mul/
toꝝ monachoꝝ p̄ſides fuiſſe. Ambo nanqʒ
oꝑatoꝛes fuerūt inopinabiliū reꝝ. ⁊ diua ꝓ/
uidētia ꝓphetiaqꝫ ꝯpleti. Dīt theonē fu/
iſſe eruditū egiptioꝝ grecoꝝ latinoꝛumqꝫ
ſtudijs. ⁊ triginta ānos habuiſſe taciturni
tatē. Poꝛro āmonē a nullo hoīe viſuʒ ira/
ſcentē aut iurātē aut mētiētē aut vanū ali
quē vel aſꝑꝝ vel infirmū ꝓtuliſſe ſmonēʒ
Hoꝝ tꝑibꝫ fuit helias mōach⁹ in heremo
agēs annū cēteſimū ⁊ decimū. antea tm̄ ſep
tuaginta ānis ſol⁹ vixerat in ſolitudine. et
vſqꝫ hāc etatē ieiunādo multū ſilēdo ⁊ vi/
rilr̄ ꝯuerſando ꝑuenit Hec miracl'a hoꝛtoꝛ
vt freq̄nter legas vt ſcias q̄ncautū te in lo
quēdo ēe opteat. Audiſti ḡ nūc ⁊ vt puto
mēoꝛie ꝯmēdaſti ꝙ doctiſſim⁹ Theō mo
nach⁹ ꝑ triginta ānos tenuit taciturnitatē
Hoꝛtoꝛ igit̄ vt qꝛ nobis aſſidue tacere nō
licet vel etiā qd̄ libet id placeat vt ſꝑ a ma/
lo detractōis ſileas Ut ergo tibi virt⁹ ta/
citurnitatis placeat audi adhuc q̄d zacha/
rias de ip̄a interrogatus reſpondit. Dixit

abbas paſtoꝛ qꝛ interrogauit abbaſ Moy
ſes fratrē zachariā di. Quid tu vides. Et
ille nihil meli⁹ ꝙ̄ tacere pſ. ⁊ dixit. Ueruȝ
eſt fili tace. Hoꝛa aūt moꝛtis ei⁹ ſedēs ab
bas iſidoꝛ⁹ reſpexit in celū ⁊ dixit. Letare
letare fili zacharia. qꝛ apte ſunt tibi ianue
regni celoꝝ. Uides o ſciſſime frater ꝙ za-
charie ꝑ taciturnitatis maxīe ꝟtutē aperte
ſunt ianue celi. vt g̃ ⁊ tibi apiant᷑ ama tace
re delecta ſilere. Legi g̃ de quodam ſrūo di
ꝙ vt taciturnitatē diſceret ꝑ plures ānoſ
lapidē in oꝛe poꝛtaret. Ammoneo g̃ atȝ ite
rum āmoneo vt linguā tuā cuſtodias nulli
detrahas. nemi maledicas. nulla riſuȝ mo
uētia ꝟba ꝓferas. cogita ꝙ̄ breuis ſit iſta
vita ⁊ ꝙ̄ mira in ꝯpatōe eterne. Hec co-
gitādo ⁊ linguā refrenādo imitādo ſcꝫ eoꝝ
actuȝ quoꝝ ſupius mētio fcā eſt aduenies
eoꝝ ꝯſoꝛtio. Qm̄ aūt aīmo tuo multā taci
turnitatē inculcare volo. et qꝛ multa bona
opa ꝓpter viciū lingue ꝑeūt. iō adhuc vnā
ſentētiolā ſubiūgā. Uenit in itinere con
uerſiōis abbas euagri⁹ ad quēdā ſenem ⁊
dixit. Dic mihi abba ſmonē q̄ ſalu⁹ fiā. Et
ille rn̄dit. Salu⁹ ſi vis fieri qn̄ venies ad
aliquē nō prius loqueris ꝙ̄ ipſe te inq̄rat.
Euagri⁹ ꝯpūctus in hoc ſmōe pn̄iam egit
in ꝯſpectu ſenis ⁊ ſatiſfecit ei di. Crede mi
hi multos codices legi. ⁊ talē eruditiōem
nunꝙ̄ inueni ⁊ multū ꝓficiens exiuit. Ex
his em̄ ꝟbis o beatiſſime frater lucide de
mōſtrat᷑ ꝙ btā eſt illa aīa que taciturnitatȝ
ꝑfecte hȝ ꝟtutē. dilige hanc ꝟtutē poſſide
hoc donū. ꝯſerua hāc margaritā. Amādū
eſt g̃ ſilētiū qꝛ ꝑ illud humilitas nutrit᷑. la
crime generant᷑. ad extremū multa mala ꝑ
illud declināt᷑. De viliū veſtimētoꝝ appe
titu F

Scias deniꝙ̄ o frater ꝙ ⁊ in veſti-
mētis ſit ꝯtinētia valde nccaria.
Sūt em̄ multi qui putant ꝙ appetit⁹ ꝑcio
ſaꝝ veſtiū nō ſit pctm̄ ꝙ ſi pctm̄ nō eēt ne-
quaꝙ̄ dn̄s iohem de aſꝑitate veſtimēti lau-
daſſet. ait em̄ turb. Quid exiſtis in deſertū
videre hoīem mollib⁹ veſtitū. Ecce q̄ mol-
lib⁹ veſtiunt᷑ in domib⁹ regū ſunt Iohānes
ꝟo mollib⁹ veſtitus eē negat᷑. qꝛ qui molli-
bus veſtiunt᷑ magis terreno regi ſeruiūt ꝙ̄
celeſti. Iohānes ꝟo prim⁹ noui teſtamen
ti mōach⁹ pilis cameloꝝ indutus fuiſſe per
hibet᷑. Si ille qui in vtero mr̄is ſcīficat⁹ fu
it ⁊ deo multū amabil᷑ atꝙ̄ dilect⁹ extitit.
qui fuit ver⁹ ꝓpheta ⁊ plus ꝙ̄ ꝓpheta. pilis
ꝟo cameloꝝ fuit indut⁹. nos qui pctōꝛes ⁊
infirmi ſum⁹. ꝙ̄to magis dēm⁹ vilib⁹ veſti
bus eē ꝯtēti. Si hoc culpa ñ eēt nequaꝙ̄
petrus aplſ ꝑ eplām firmās a ꝑcioſaꝝ ve-
ſtium appetitu ꝯpeſceret di. Nō in veſte
ꝑcioſa. Nēo nāꝙ̄ vt ait papa gregoꝛi⁹ ꝑci
oſa veſtimēta niſi ad inanē glām querit. pec
catoꝛes em̄ ſumus ⁊ iō ꝑcioſa veſtimēta q̄-
rere nō dēm⁹. Magis ꝟo oꝛnatū mētis q̄
rere ꝙ̄ coꝛpis dēm⁹. Oꝛnatus mētis eſt
caritas fides humilitas bonitas ac benigni
tas. De his nāꝙ̄ virtutib⁹ mēs oꝛnat᷑ ſine
fine cū deo victura. Caro em̄ ꝙ̄uis ꝑcioſiſ
veſtib⁹ coopiat᷑. ꝙ̄uis auro argētoꝙ̄ oꝛne
tur. nihil eſt aliud ꝙ̄ caro ⁊ puluis ⁊ lutuȝ
⁊ ſtercus. Qua ꝓpter magnope ꝓcurare
coꝛpis laboꝛes dēmus nō balneū ſubinde
ꝑquirere. nō oꝛnata veſtimēta. qꝛ ſi delica-
te coꝛpus nr̄m fouem⁹ hoſtem nr̄m nutri
mus. Nullū em̄ maioꝛē inimicū nutrit hō
ꝙ̄ coꝛpuſ. Coꝛp⁹ em̄ trahit mētē ad peccā
dum. ⁊ iō ſꝑ dȝ illud ſeruus vel ancilla dei
ſubiugatū hr̄e. Q. ſupradicta cū diſcre
tionis ꝟtute debeant ꝑfici G

Debet nāꝙ̄ coꝛp⁹ affligi ꝑ abſtinē-
tiā ꝑ vigilias et ꝑ diuerſos mo-
dos. ita tn̄ vt ſꝑ ſuū officiuȝ ſuāꝙ̄
obedām poſſit ꝑficere. Caſtigandū ſꝑ ⁊ af
fligēdū eſt coꝛpus vt ad malū opus aīaȝ ñ
trahat ⁊ ad ꝑagēdū bonū ſit ſemꝑ idoneū.
Nā qui ita coꝛpus macerat vt nec quideȝ
bonū opus facere valeat diſcretōis adhuc
ignoꝛat virtutē. Ut igit᷑ ⁊ coꝛpus ſcias af-
fligere ⁊ ꝑpare vnum ſupra relatū de vitaſ
patꝝ dicā ſmonē. Dicebāt de quodam
prē qui dum ſeculariſ eēt ⁊ ꝯiugē habuiſſȝ
poſtea ꝯuerſus tēptabat᷑ de ſathana ab ea.
Ipſe ꝟo narrauit hoc prib⁹. Qui cum hoc
audiſſent qꝛ opari⁹ eēt ⁊ maioꝛa facere po-
tuiſſet ꝙ̄ officio ſuo agebat. impoſuerūt ei
maioꝛa vt debilitaret᷑ coꝛp⁹ ei⁹ vt nec ſurge
re poſſet. Deo aūt diſponēte quidā ꝑegri-
nus aduenit ⁊ ꝑtrāſiuit āmirans ꝙ nemo

egreſſus eēt in occurſum eiꝰ ⁊ reuerſꝰ pul-
ſauit di. Ne forte frater qui in ea hītat in
firmet̄. Qui cum pulſaſſet itrauit ⁊ nimis
infirmū inuenit eū ⁊ dixit ei. Quid habes
pr̄ ⁊ narrauit ei di. Ego de ſeculari vita ſū
⁊ ſolicitat me inimicꝰ de vxore mea ⁊ nar-
rauit pr̄ibꝫ. ⁊ impoſuerūt michi onera diuer
ſa. Et cū implere vellē iuſſa defeci ⁊ tamē ſti
mulus creſcit. Audiēs hec ſenex ↄtriſtatꝰ
eſt. ⁊ dixit ei. Siquidē prēs magni viri he
ne impoſuerūt tibi onera quibꝫ grauaris.
Si ꝟo me paulū audire volueris cito īue
nies requiē. Nūc paululū cibū ſume in tē
pore ſuo ⁊ recollige vires tuas. fac aliquā
tulū opus dei ⁊ iacta in dn̄o cogitatū tuuꝫ
qꝛ tuis laboribꝫ hāc impugnatōꝫ ſupare n̄
poteris. Corpus eñ nr̄m velut veſtimētū
eſt. ſi cū diſcretōe tractaueris ſtabit. Qui
cū audiſſet eū fecit ita. ⁊ infra paucos dies
receſſit ſtimlꝰ eiꝰ. Hāc ſn̄iam iō volui ſcri
bere in iſto ordine. qꝛ ea que ſupꝛꝰ āmonui
id eſt ſilētiū. nuditas. abſtinentia. corpiſqꝫ
caſtigatō. cū diſcretōe ſunt agēda. Diſcre
tio vero magna ꝟtus eſt. qꝛ p ipſam mala
declinant̄ ⁊ bona ſuant̄. Bonū ḡ opꝰ ſi ſi-
ne diſcretōe fit cito deficiet. Diſcretō eñ
mr̄ eſt oīm ꝟtutū. Quapropter ⁊ tuam o
frater hortor dilectōem. vt oīa cū diſcretō
ne facias. vt nec ad dexterā nec ad ſiniſtrā
corruas. De hac etiā diſcretōis ꝟtute hēſ
hoc ſupra in vitaſpr̄m ¶ Dixit ab. antho-
nius. qꝛ ſunt quidā ↄterentes corpa ſua in
abſtinētia. ⁊ qꝛ nō habuerūt diſcretōeꝫ lō
ge facti ſunt a deo. Supuenit aūt quidam
venatōnē faciēs in ſilua agreſtiū aīaluꝫ. et
vidit ab. āthoniū gaudētē cū frībꝫ ⁊ diſpli
cuit ei. Volēs aūt ſenex oñdere ei. qꝛ oportꝫ
aliqñ ↄdeſcēdere fratribꝫ. dixit ei. Pone
ſagittā in arcu tuo ⁊ trahe. ⁊ fecit ſic ⁊ dixit
ei. Iterꝫ trahe ⁊ traxit. ⁊ dixit ſenex. Tra-
he adhuc. tūc dixit venator. Si ſupra modū
traxero frāget̄ arcꝰ. Rn̄dit ab. anthonius.
Ita eſt in ope dei. Si plꝰ a mēſura tendi-
mus frēs cito deficiūt. Expedit ḡ ꝉ ad mo-
mētū hore relaxare iugū eorꝫ. Hec audiēs
venator ↄpūctus eſt ⁊ multū pficiēs in ſer
mone ſenis diſceſſit. ⁊ frēs ↄfirmati reuer
ſi ſunt ad loca ſua. Maxia aūt cura michi
fuit hec ſcribere tibi religioſiſſime frater. vt
ab vtroqꝫ piculo te imunē cuſtodias. vicꝫ
vt curā corpis nō dei pponas ſuitō. ⁊ rur
ſus vt dei ſuitiū explere q̄ꝫ al corpi neccaria
miſtrare n̄ ceſſes. q̄ꝫ q̄ꝫ tuū bonū michi no-
tū ſit ſtudiū. ſꝫ ⁊ nūc āmoneo vt i ſcd̄o loco
pꝰ ↄtinētiā diſcretōis ꝟtutē mēorie ↄmē
des

¶ De bono ↄpūctōis que marie ex mortificatōne naſcitur

H

SEd qꝛ ↄpūctō in oīni ope eſt ne-
ceſſaria. ↄmēdāda eſt tibi ipa ꝟtuſ
q̄teuꝰ mortificatōi iūgat̄ ↄpūctō. Puto eñ
ꝙ ꝟa mortificatō ab aliquo poſſideri non
poſſit niſi cū ↄpūctōne. Idcirco tuā carita
tem o frater hortor vt q̄dq̄d agis vel ſilēti
um teneas vel abſtinētiā facias vel nudita
tē ames vel vigilias furtiuas diligas. oīa
ꝓ dei amore fac ⁊ cū lacrīs. Si lacrie cur
runt a deſt tibi ſalutarꝫ ↄpūctō ita dūtaxat
vt cū diſcretōe de qua ſup dcm̄ ē facias vt
pxe n̄ ſcādaliſent̄ aliꝗ ſꝫ potiꝰ edificent̄. Si
mus ḡ in oī ope nr̄o ↄpūcti vt poſſimꝰ di-
cere dn̄o cū pſalmiſta. Holocauſta medul-
lata tibi offerimꝰ. holocauſtū ꝟo totū icen
ſum dr̄. Holocauſtū ḡ dn̄o offert q̄ totū ſe
dn̄o tradit qd̄ ad monachoꝝ ordinē ſpēali
ter ptinet. Per medullā ꝟo holocauſti cō
pūctō deſignat̄. holocauſtū ꝟo ſine medul
la eſt bonū opꝰ ſine ↄpūctōe. hāc medullaꝫ
ipe pſalmiſta alibi pinguedinē noīat. Holo
cauſtū inq̄t tuū pingue fiat Magna ē vir
tus ↄpūctōis de q̄ ſup in vitaſpa. ſcriptū
eſt. Fr̄ q̄dā interrogauit aliū ſenē di. Pat
quid faciā dixit ei ſenex. Flere debēmꝰ ſemp
Cōtigit eñ aliquē ſenē mori aliqñ ⁊ poſt-
modū in ſeipm reuerti. ⁊ iterrogauimꝰ eū
dicētes. Quid vidiſti abba. ⁊ narrauit no
bis plorās. Audiui illic vocē ſine mora di
cētē. Ve nobꝫ ve nobꝫ. ſic ⁊ nos ſp dicere de
bemꝰ. Aptiſſime ꝟo in his ꝟbis poſſumuſ
cognoſcere q̄re nobis ſp flere ↄueniat. ſ. ne
poſt vite hꝰ diſceſſuꝫ in luctū veniamꝰ eter-
nū. Utile nāqꝫ ↄſiliū eſt hic ad tps deplo
rare. qꝛ hec vita breuis ē. labens ē. miſa eſt
cito trāſitoria eſt. Illa alia vita nllm termi
nū hꝫ. nūqꝫ finiet̄. Et ſicut ſcī ſine fine gau
debūt cū angelꝭ in celo ſic ⁊ pctōres ſine fi-
ne cruciabunt̄ cuꝫ diabolo in inferno. ꝙ ſi

lacrimas ſtatī vt volumꝰ īuenire ñ poſſumꝰ
ꝯſiſtamꝰ in ꝑcibꝫ.qꝛ dñs nob facile pōt la
crimas dare.Multi eñ volūt lacrīas hr̄e.
ſed ñ ſtatī vt illas volūt inueniūt.Vñ ſup̄
in vitaſpa.ſcriptū ē ¶Interrogauit q̄dā
frater q̄ndā ſenē di.Deſiderat aīa mea la
crimas hēre ſicut audio ſenes lacrīas effū
dentes ⁊ ñ veniūt mihi.⁊ tribulat̄ aīa mea
Dixit ei ſenex.Filij iſrl' poſt.xl.annos ītra
ueēt terrā ꝓmiſſiōis.Lacrie igit̄ ſunt t̄ra
ꝓmiſſiōis.ad q̄s ſi ꝑuenerꝫ iā n̄ltū tiebis
bellū.Ita eñ vult deꝰ aff ligi aniam vt ſp̄
deſideret ingredi terrā illā ¶Dicebāt de
btō arſenio.qꝛ toto tp̄e vite ſue ad opꝰ ma
nuū ſuaꝝ pānū hēbat añ ſe ꝓpter lacrimaſ
que crebro cadebāt ex ocul' eiꝰ.hec ꝟo au-
diētes o cariſſime frater q̄ꝫtū deamuſ noſ
preparare ad lacrīas penſemꝰ.ꝙ ſi illi tā ſcī
⁊ iuſti.⁊ dei faciētes ꝑ oīa volūtatem ſic ſe
mortificabāt.q̄ꝫto magis nos q̄ pctōres ſu
mus flere ⁊ lugere debemꝰ.Pēſare ei dēmꝰ
diē mortis nr̄e ⁊ diē iudicij.Pēſare etiaꝫ
dēmꝰ qual' diſcuſſio ibi erit.Audiamꝰ q̄d
beatꝰ ammō frī ſe interrogāti r̄ndērit.

Quidā frater interrogauit ab.ammonem
di.Dic mihi aliq̄d ꝟbum.Dixit ei ſenex.
Vade talē fac cogitatōem tuā queadmodꝫ
faciūt iniq̄ qui ſunt in carcere.Illi eñ in-
terrogāt vbi ſit iudex ⁊ q̄ñ venturꝰ ſit.Et
in ip̄a expectatōe ſua penas ſuas deplorāt.
Ita ⁊ mōachꝰ dꝫ ſp̄ eē ſuſpectꝰ ⁊ obiurga
re aīam ſuā dicēdo.ve mihi.q̄uo hēo aſta-
re añ tribunal xp̄i.⁊ q̄uo hēo actuū meorū
reddere rōnē.Si igit̄ ſic ſp̄ meditatꝰ fue-
ris poteris ſaluꝰ eſſe atq3 ꝯpūctus.Et tu
o frater fidel' hec audiēs fac ſic vt iſte ſuuſ
dei hortat̄.Cogita de penis inferni vermis
ibi nō moriet̄.ignis ñ extinguet̄.luctꝰ nun
q̄ꝫ ceſſabit.pena nū q̄ꝫ finiet̄.⁊ ſi ſp̄ hec co-
gitaueris ſaluaberis.Recole ſēp̄ illud q̄d
ab.helias dixit.Ego tres cās timeo.Pri-
mā q̄ñ egreſſura eſt aīa mea de corp̄e.Se-
cundā q̄ñ occurſurꝰ ſum deo Terciam q̄ñ
aduerſum me ſniā eſt ꝓferēda.Et tu frat̄
hec meditare.hec cogita.hec tracta ſolicite
vt inferni laqueos poſſis euitare ⁊ ad r̄gna
celoꝝ merearis ꝯſcēdere.Lugēdū hic ē qꝛ
ſcriptū eſt.Beati q̄ lugēt q̄m ꝯſolabuntur

nequaq̄ꝫ hoc de oñi luctu dicit.qꝛ ſunt lu-
ctus multi qui de ꝑntū morte fiūt vel aīco-
rum.⁊ qui res quas deſiderāt adipiſci nō
pñt.qui ꝓ ſuo luctu ñ ſunt beati.Solūmō
illi lugētes beati ſunt.qui ſua vel aliorū lu
gēt pctā.ſicut Samuel deflebat Saul.et
Paulus deflebat eos q̄ nō egerūt pniām
a fornicatōe ⁊ immūdicia ſua.Defleamꝰ in
hac vita nr̄a pctā ⁊ alioꝝ.qꝛ dcm̄ ē lugēti
bus.Luctꝰ vt ꝟtet̄ in gaudiū Seminemꝰ
nūc in luctu vt metamꝰ tūc in gaudio.Cū
quibꝫ pſalmiſta dixit.Eūtes ibāt ⁊ flebant
mittētes ſemīa ſua.veniētes aūt veniēt cū
exultatōe portātes māipulos ſuos.Vides
aūt q̄uo btūs in ſcripturis eē p̄dicat̄ luctꝰ.
Audi adhuc quid ſup̄ in vitaſpa.ſcriptuꝫ
ſit de eo Miſer̄t aliq̄ñ ſenes de monte ny
trie ad ab.macharīū maiorē in ſcythi:rogā
tes vt veniret ad eos.alioquin ſciret oēm
multitudinē ad ſe eē venturā.eo ꝙ deſide
rarent eū videre anteq̄ꝫ migraret ad dñꝫ.
Qui cū veniſſet in mōtē ꝯgregata eſt mul-
titudo frm̄ ad eū.Rogabāt aūt frēs vt fa-
ceret ꝟbū ad eos.Ille autē lacrimans ait.
Ploremꝰ frēs ⁊ ꝓducāt oculi nr̄i lacrimaſ
āteq̄ꝫ eamꝰ hinc vbi lacrime nr̄e corp̄a no
ſtra ꝯburāt.⁊ fleuer̄t oēs ꝓni in faciē ſuaꝫ
dicētes.Pr̄ ora ꝓ nobis Abbas etiam
ſiluanꝰ aliq̄ñ ſedēs cū fratribꝫ factꝰ eſt ī ex
ceſſu mētis ⁊ cecidit in faciem ſuā.Et poſt
modū ſurgēs plorabat.Et interrogauer̄t
eū frēs dicentes.Quid hēs pr̄.Ille aūt
tacebat ⁊ flebat.Cōpellētibꝫ aūt illiſ dixit
Ego ad iudiciū raptus ſum ⁊ vidi multos
de hītu noſtro ire ad tormēta.⁊ multos ſe-
culares ire ad regna.Et lugebat ſenex:et
noluit deinceps exire de cella ſua.Sꝫ ſi ex
ire cogebat̄ op̄iebat cuculla faciē ſuaꝫ di.
Quid neceſſe ē videre lumē hoc tp̄ale ī q̄
nihil eſt vtile.Manifeſtū eē prudentie tue
credo q̄ꝫ magna ſit ꝟtus ꝯpūctōis ꝑ quā
pctā deleant̄ ⁊ ꝟtutes acquirant̄.Nolo āt
vt ab hac ꝟtute tua ſit mēs aliena.que in
pectoribꝫ hoīm hitat.Per hāc multi domi
no placuerūt.ꝑ hāc diabolꝰ vincit̄.ꝑ hanc
vicia ſup̄ant̄.ꝑ hāc dñs ad miſcōiaꝫ ꝓuo-
cat̄.ꝑ ꝟas etenī lacrimas ea que dcā ſunt
ꝯplent̄.Veras nāq̄ꝫ lacrīas hꝫ.qui hoc ñ

ꝯmittit qd̄ deflet. hoc eſt docte plangere.
Docte plãgit qui plãgẽs malũ qd̄ fecit nõ
perpetrat qd̄ iteꝝ plãgere debeat. Dicit ẽi
Iſidoꝛ⁹. qꝛ liberioꝛ eſt non penitẽs q̄ꝫ q̄ ad
huc agit quod penituit.

¶ De qualitate ꝯpũctiõis I

Q Ua ꝓpter poſt luctũ ãmonẽda eſt
ſanctitas tua. vt qd̄ plãgit̃ ꝯſide
rão emẽdãdi. ne iteꝝ delectet̃ dia
bolo ſuadẽte. Cani nãq̄ꝫ aſſimilat̃ om̄is pe
nitẽs qui plãgẽ do iteꝝ ꝯmittit qd̄ plangat
Canis reuerſus ad vomitum ⁊ penitẽs ad
pctũm. Multi em̄ lacrimas indeſinenter
fundũt ⁊ peccare nõ deſiſtũt. Et iõ dilectiſ-
ſime caritatẽ tuã hoꝛtoꝛ vt qd̄ plãgis iterũ
iterare non vel̄. Scito g̃ ꝙ ille qui qd̄ plan
git iteꝝ ꝯmittit. ſimil̄ fit illi qui lauat laterẽ
crudum. qꝛ in eo ꝙ magis lauat mag̃ lu-
tum facit. Iſaias nãq̄ꝫ hoꝛtat̃ di. Lauami
mũdi eſtote. auferte malũ cogitatõnum ve
ſtraꝝ ab ocul̄ meis. Lauat̃ etẽm ⁊ mũds nõ
eſt qui q̄dem pctm̄ plãgit ⁊ iterat. Lauat̃ ⁊
mũds efficit̃ quiſquis plãgẽdo malũ qd̄ fe-
cit iteꝝ non ꝯmittit. De illa em̄ aĩma que
plãgit mala ſua ⁊ iterat. de ip̃a ſcriptuꝫ eſt
in ꝓpheta. Quã vilis facta es nimis iteranſ
vias tuas. Nõ ideo hec tibi ſcribo vt ꝯ te
ſuſpicer talia. ſed vt pleniter ⁊ lucide ſciaſ
qual̄ ꝯpũctõ eſſe debeat

¶ Ammonitõ de mõ orandi K

E T qꝛ tibi manifeſta ẽ iã ꝯpũctio
nis vtus. reſtat vt modus orãdi
tibi pãdatur. Dñs em̄ oñdit mod̄
orãdi: cum rogatus a diſcipul̄ vt eos doce
ret orare dixit. Cum ſtatis ad orãdũ noli
te mltum loq̃. ſed dicite. Pater noſter. et
reliqua. Oratõ breuis eſſe dꝫ niſi forte ex
affectu diue grẽ ꝓtendat̃ ¶ De btõ Arſe
nio dicebãt. qꝛ veſpe ſabbati luceſcente in
dñica relinq̃bat poſt ſe ſolem extenſ mãi-
bus ad celũ orãs donec mane die dñico aſ
cendẽs ſol illuſtraret faciẽ eius. ⁊ ſic reſide
bat. Videat g̃ o ſciſſime frater caritas tua
q̄ꝫ foꝛtis iſte vir fuerit in orõnis offõ q̃ de
veſpa vſq̄ꝫ mane extenſ manibus orabat.
Nõ ideo hoc tibi ſcripſi vt tu ſic facere tẽp
tes. ſed ut affectũ ⁊ ſtudiũ qd̄ ille ꝑ totã no
ctem vel etiã ꝑ totũ tp̃s habebat tu vel ſ̃gu

laribꝰ hoꝛis hẽre ſtudeas. ⁊ ſic ſtes in orõe
vt mens tua ꝯcoꝛdet voci tue. ¶ Audiat
igit̃ dilectõ tua adhuc vbum de mõ oran
di. Narrauit abbas Dulas qui fuit diſci
pulus abbatis Hilariõis di. Veni aliqñ
in cellã abbatis mei ⁊ inueni eum ſtãtẽ ad
orõem. ⁊ manus ſuas extẽderat ad celum
ꝑmãſerat aũt ꝑficiẽs iugiter quattuoꝛ di-
es ⁊ poſt hec vocauit me di. Sequere me
Et exeũtes ꝓcerimus in heremũ. ⁊ cum ſi
tirem dixi. Abba ſitio. Ille aũt tollẽs perã
diſceſſit a me q̄ꝫtum iactus eſt lapidis. Et
facta orõne attulit eã aqua plenam. Et ui
mus in ciuitatẽ ilico ⁊ venimus ad abbatẽ
Iohãnem ⁊ ſalutãtes eũ fecimus orõnem
Deinde ſedẽtes cepunt loqui de viſione
quã viderãt. Dicebãt aũt ſe audiſſe de ab
bate Syloio. qꝛ niſi manus ſuas cito depo-
neret qñ ſtabat ad orõem. rapiebat̃ mẽs ei
us i ſuꝑioꝛibꝰ. Si g̃ ꝯtigebat aliquos fra
trum cũ eo orare. feſtinabat cito deponere
manus ſuas ne rapet̃ mens ei⁹ ⁊ morare
tur ¶ Dicebat etiã ſenex ali⁹ qꝛ aſſidua o-
ratio cito coꝛrigit mẽtẽ. ¶ Dicebat q̃dam
pr̄m quia ſicut impoſſibile ẽ vt videat q̄s
in aqua turbida faciẽ ſuã. ſic ⁊ aĩa niſi pur
gata fuerit a cogitatõibꝰ alienis. nõ põt cõ
templari deũ. Audiſti quoq̄ꝫ ꝙ abbas Sy
loius niſi cito dimitteret man⁹ rapetur in
ꝯtẽplatõem. Quare g̃ repente in ꝯtẽpla-
tionẽ rapet̃ ſine dubio moꝛtificatus erat.
Audiat igit̃ dilectõ tua quale ſtudiũ btũs
Paulus mõachus habuit orãdi. qd̄ in ec
cleſiaſtica hiſtoꝛia ſcriptũ hẽ. Fuit paulus
de libia ſcithij non minus quinquagita ha
bens mõachos. nihil aũt opabat̃ neq̄ꝫ ꝑci
piebat niſi qd̄ comederet tm̄. Orabat/ aũt
ſolũmõ ⁊ veluti quoddã tributũ hñs ĩpoſi
tum. trecẽtas orõeſ deo vnaqueq̄ꝫ die red
debat. Et ne vna die derelinq̃ret trecẽtoſ
lapides ponebat. ⁊ ſingul̄ orõibꝰ lapidẽ in
ſinũ mittebat. Expenſ g̃ lapidibꝰ orões ſci
ebat eſſe ꝯpletas. Multũ igit̃ debemus noſ
hũiliare qui ⁊ lõge ab illoꝝ meritis quoꝝ
ſuꝑi⁹ mẽtõ fcã eſt diſtam⁹. ⁊ ſic ꝓmpti ad
orõem faciẽdã nõ ſumus vt illi. Orõ vero
iũcta ꝯpũctõi magna vt⁹ eſt. Volo quo-
q̄ꝫ vt ſolerter attẽdas ꝙ ibũs chriſtus ac

ſaluator nr̄ volēs orare aſcēdit in mōtem.
Ideo ihs oratur⁹ in mōtē aſcēdit. vt et tu
montē orādo ↄſcēdas. Nequaꝗ̄ autē oīs
qui orat in mōtē aſcēdit. Ille ꝟo qui ī orōe
mortē inimici ſui q̄rit aut res mōi h⁹ vt ho
norabilior in hoc mōo eē poſſit nequaꝗ̄ in
mōtē orādo ↄſcēdit. At ↄtra qui in orōne
ꝓ remedio aīe ſue ſiue ꝓ alioꝝ pctīs deū
dep̄caꝛ iſte abſq̄ dubio in mōtem aſcēdit.
Vide vt hec legas attēte deo dicat⁹. vt or-
dinatim de mortificatōe venias ad ↄpūcti
onē. illāq̄ bn̄do noſcas modū orandi

De pugna vicioꝝ aduerſus ꝟtutes. L

SEd q꞉ lucide de nōnullis inſtruc-
tus es ꝟtutibꝫ. reſtat vt mēte per
pendas q̄ꝫta luctatō ſit vicioꝝ ad
uerſus ꝟtutes. Magnū quoq̄ certamen
eſt vicioꝝ ad ꝟtutes. Tūc eī poteris oīa
vincere vicia pugnādo cū dīno adiutorio
ſi ↄ ſingula oppoſueris ꝟtutes. Solet eñ
vicioꝝ pugna aduerſus ꝟtutes ad ꝑfectū
hoīs venire. q꞉ ꝑ illud certamē mēs exerci
taꝛ ⁊ ab elatōis vicō purgaꝛ Cōtra ſingla
quoq̄ vicia ꝟtutes ſunt adhibende. Con-
tra luxuriā mōicia cordis adhibenda eſt.
Cōtra iracūdiā ꝟo pacia opponēda ē. mit
tenda eſt fiducia ↄ timorē. Cōtra torporē
ꝟo zelus opponēdus ē. Cōtra triſticiā ma
lā adhibendū eſt gaudiū ſpūale. Cōtra ac-
cidiā ꝟo fortitudo aſſumēda ē. Cōtra aua
riciā aſſumēda eſt largitas. Cōtra ſupbiā
aūt hūilitas ꝓponēda eſt. Cōtra odiū aſ-
ſumēda eſt caritatis ꝟtus. De hoc eñ cer
tamine paul⁹ dicit aplus. Caro ↄcupiſcit
aduerſus ſpm̄ ſpūs aūt aduerſus carnem.
Hec eñ ſibiīuicē aduerſanꝛ vt n̄ quecū-
q̄ vultis illa faciatis. Et tu cariſſime hec
legēdo ⁊ mēorie ↄmēdādo ſtude ↄtra hoſtꝫ
antiq̄ inſidias virilr̄ dimicare. Si te ſom-
nolētia grauat ſtude illā vincere amādo vi
giliā. q꞉ ſomnolētia ꝑ vigiliā deſtruiꝛ. Si
te delectat balneaꝝ vſus veniat tibi ad me
moriā btūs iacobꝫ frater dn̄i. qui prim⁹ p⁹
aplos hieroſolimoꝝ rexit ecciam de q̄ ioſe-
phus narrat ꝙ nūq̄ carnē comedit nec vn
q̄ balneo vſus fuerit. nec lineis veſtibꝫ ſit
indutus. nec caput ſuū ſꝫm ↄſuetudinē gē
tis ſue oleo vnxit. Si in dilectiōꝫ tibi deli
cie veniūt ꝓpone aū oculos tuos iohannē
baptiſtā. qui fuit in vtero mr̄is ſue ſcifica-
tus. de quo dn̄s ihūs dixit. ꝙ nemo maior
illo inter natos mlieꝝ ſurrexit. Narrat d̄
eo ſcm̄ euāgeliū ꝙ mel ſilueſtre ⁊ locuſtas
edebat. ſi eñ qui in te peccat qui tibi detra
hit aut maledicit ł in aliq̄ ledit n̄ potes ig-
ſcere. ſi vis veniāt ad mēoriā. q̄ꝫta ⁊ qualia
paſſus ſit ꝓ te xp̄s. Pro te eñ hō fact⁹ eſt
mortał ⁊ paſſibił. qui erat īpaſſibił ⁊ īmor-
tał. aſſumpſit ꝓ te carnē ex virgine in qua
patereꝛ ⁊ moreretꝛ. Pro te q̄ꝫ fuit flagella
tus. alapis ceſus. ſputis linit⁹. ſpinis coro
natꝰ. ad extremū etiā crucifix⁹. Pro te eñ
hec oīa ſuſtinuit xp̄s vt te a diaboli ptāte li
beraret. Pēdēs ꝟo in cruce quid dicebat
Pr̄ ignoſce ilł q꞉ neſciūt q̄d faciūt. Ille igꝛ
qui ſine pctō occidebaꝛ ꝓ ſuis inimicꝭ ora
bat. ⁊ tu ſi aliquā moleſtiā pateris ab aliq̄
nō potes dimittere. Credo q̄ꝫ ſi iſta quedi
co ſubtilr̄ cogitare volueris oībꝫ in te peccā
tibꝫ ex toto corde facile dimittere poteris
Hec meditādo hec mēte diſcutiēdo poterꝭ
irā vincere. poteris oēs diligere. poteris
dn̄i implere p̄ceptū. Diligite inimicos ve
ſtros: bn̄facite his qui oderꝛ vos ⁊ orate
ꝓ ꝑſeq̄ntibꝫ ⁊ calūniātibꝫ vos. Si tibi ve
nit volūtas vagādi recole ꝙ iā mortu⁹ es
ꝙ crucifixus es. Nunq̄d crucifixo hoī veit
volūtas vagādi. Non. q꞉ nihil cogitat niſi
de morte ſua. ⁊ tu iā mortu⁹ es huic mūdo
vide ne aut tu illi nec ille tibi ꝯuiuiſcat. dic
poti⁹ cū aplo paulo. Mihi mūs crucifix⁹
eſt ⁊ ego mūo. Hec ꝟo cogitādo poterꝭ vi
cere vagatōꝫ. Audi q̄d ipe apls de pugna
vicioꝝ aduerſus ꝟtutes doceat. Si autē
ſpū ſcā carnis mortificaueritis viuetꝭ Tu
ꝰ ſi vis viuere cū xp̄o mortifica ꝑ ꝟtutes
oīa vicia. ꝑ caritatem mortifica odium
ꝑ gaudiū ſpiritale occide triſticiā. ꝑ paceꝫ
extingue diſſenſionē. ꝑ paciam mortifica ī
patiētiā. ꝑ bonitatē occide maliciā. ꝑ man-
ſuetudinē extingue ferocitatē. ꝑ ↄtinētiaꝫ
mortifica intꝑantiā. per caſtitatē occide im
pudētiā. Si iſto modo actus carnis mor-
tificare curaueris ſine dubio ꝑhenni leti-
cia cū angelł in celo frueris.

De ſtudio legēdi

M

NOn eſt in his diu immorãdũ qꝛ
tráſmitto caritatẽ tuã ad latiſſimũ
campũ diuinaꝝ ſcripturaꝝ. vt qð h
tibi deeſſe cernis: ibi ſolerter ꝑq̄ras. Qua
ꝓpter oro dilectiõẽ tuã vt ſtudiũ ſꝑ ĩ te cre
ſcat legẽdi. Null⁹ eñi puto ꝑt ꝑfecte dei no
ſcere ꝑcepta. niſi q̄ legẽdi ↄtinuũ hꝫ ſtudiũ
quia quãto quiſq; in diuinis ſcripturis aſſi
duus fuerit. tãto ex eis maiorẽ intelligẽtiã
capit. ſicut terra q̄ quãto magis excolit᷑. tan
to ampli⁹ fructificat. Nã q̄uis hõ tardum
ſenſũ habeat. aliq̄d tñ diſcere poterit ex ſcri
pture myſterijs ſi habuerit aſſiduitatem le
gẽdi ſicut ſcriptũ eſt ĩ euãgelio. Qui eñ ha
bet dabitur illi. ⁊ q̄ nõ habet: etiã qð vide
tur hr̄e auferet᷑ ab eo. i. q̄ habet ſtudiũ legẽ
di. dabit᷑ etiã illi intelligẽdi facultas. ⁊ qui
legẽdi ſtudiũ nõ habꝫ. etiã hoc qð videtur
habere. id ẽ. qð naturaliter bonũ intelligit.
ꝓpter ignauiã eius auferet᷑ ei. Et ſicut ille q̄
tardus ẽ ad intelligẽdũ ꝓ ſua bona diligen
tia recipiet gl̄iam. ita ille q̄ talentũ ſibi datũ
negligit cõdẽnabit᷑. Quapropter ãmoneo
charitatẽ tuã vt ſtudiũ habeas legendi. qꝛ
oĩs ꝑfect⁹ ex lectione ꝓcedit. Que neſcim⁹
ex lectiõe diſcim⁹. Dicit eñi Iſidor⁹. q̄ in
orõibus mũdamur. lectionib⁹ inſtruimur.
vtrũq; bonũ eſt ſi liceat. ſi nõ liceat melius
eſt orare q̄ȝ legere. Qui vult cũ deo ſꝑ eſſe
frequẽter debꝫ orare. freq̄nter ⁊ legere. Nã
cũ oramus: ipſi cũ deo loq̄mur. Cũ vo legi
mus deus nobiſcũ loquit᷑. Si hec ita ſunt
o dilectiſſime frater nccẽ eſt tibi orãdi legẽ
diq; ſtudiũ hr̄e. Lectõ cognitõem dei am
miſtrat. lectõ tenebras ignorãtie fugat. lec
tio ſc̄iam hoĩ ↄfert. lectõis ſtudio dei ꝑcep
ptũ eiuſq; ſacra occulta diſcere ſolem⁹. lcõ
nis ſtudio dei oĩumq; ↄtutũ amor nutritur.
Per lectõem potes cognoſcere qual᷑ ſit bea
titudo. qual᷑ gl̄a. qual᷑ ſit claritas que ꝓmit
tit᷑ ſcĩs electiſq; oĩb⁹. Per lectõem potes
cognoſcere qual᷑ ſit pena qualis luct⁹ qualiſ
fletus immĩet mal᷑ ⁊ iniuſtiſ atq; impijs ho
minib⁹. Per lectõeȝ ↄgnoſcere vales quid
audituri ſunt boni ⁊ mali in die iudicij. ma
lis eñi a dño dicet᷑. Ite in ignẽ eternũ qui
prepatus eſt diabolo ⁊ angelis ei⁹. Bonis
vo dicet᷑. venite bñdicti pr̄is mei ꝑcipite re
gnũ qð vobis patũ eſt ab origĩe mũdi. Hec
eñi oĩa lectõe diſcimus. Lectõ eñi mani
feſtat qũo ꝓſpa qũo aduerſa tolerare debeas.
Quapropter ſubiũgẽdũ eſt hic aliq̄d qð le
gi de patꝝ exemplis qui infirmitates ſ᷑ oĩa
aduerſa ꝓ xp̄i amore tolerare ſtuduerunt.
vt tua caritas hoc legẽs hoc mẽti ↄmẽdãs
illos virib⁹ totis imitari ſtudeas.

Ammonitio de aduerſitate tolerãda ⁊ infirmitate amanda

HOrtor igitur vt ſi vel infirmitas
vel alia ↄtrarietas tibi acciderit.
quatenus ꝑfecte valeas ſcire qua
liter tribulatões omẽſq; infirmitates tole
rare debeas. lectõi eſto deditus. ibi eñi ĩue
nies ſcriptũ. Ego quos amo arguo ⁊ caſti
go. Si quos dñs amat arguit ⁊ caſtigat. g̃
⁊ tu frater ama argui et caſtigari ab illo.
Qualiſcũq; infirmitas tibi euenerit. gra
tanti aĩmo ſuſcipe illã. Volo tibi vnã rem
de hiſtoria tripꝑtita narrare. quã volo vt le
gas ⁊ memorie ↄmẽdes. Fuit beniamin
ſenior qui valde clar⁹ habebat᷑ dono dei di
tatus vt ſine medicamĩe tactu man⁹ aut o
lei facta orõne ſanaret egrotũ. Hic fertur
incidiſſe in ydropicã paſſionẽ. ⁊ tñ ei⁹ cor
pus intumuiſſe vt non poſſet ꝑ ianuam cel
lule in qua habitabat efferri. niſi ianue cuȝ
tabulis ãpoſitis ſublate eẽnt. Is g̃ paſſi
onis ſue tpe pene octo mẽſes ſibi ante mor
tem in cella latiſſima ſedẽs curabat ſolẽnit᷑
egrotãtes non grauit᷑ ferẽſ qũo ſue egritu
dini nõ ꝓdeſſet ſed etiã ſe videtes ↄſola
batur ⁊ deꝑcabat᷑ vt rogarẽt deum ꝓ aĩa
eius ⁊ de corꝑe nõ curarẽt. qꝛ dum ſan⁹ in
quit eſſem nihil ꝓfuit michi. Hũc beniamĩ
imitari ſtude o ſanctiſſime frater. ⁊ in oĩb⁹
infirmitatib⁹ tuis dño ſempꝑ grãs referas.
Audiat etiã dilectio tua de beato ſtephão
monacho qual᷑r in infirmitate ſua domĩo
grãs agere ſtuduit. Stephan⁹ aũt hitauit
iuxta mare occeanũ ꝑfecta degẽs ⁊ integra
ↄtinẽtia. Qui circa. lx. annos ꝓbatiſſim⁹
monachus fuit. ⁊ Anthonio magno notiſ
ſimus. Fuit itaq; mãſuet⁹ ⁊ ſapiẽs locutõ
ne ſuauis ⁊ vtil᷑. triſtãtiũ ↄſolabat᷑ aĩos ⁊
ad alacritatẽ reuocabat. ſꝫ neceſſaria tribu

latio ꝑueniret. Tal'erat in cladibꝫ ꝓprijs
Deniqꝫ cum infirmitate incurabili capt⁹
eſſet ⁊ medici putrida mēbra ei⁹ abſcidiſ-
ſent. ille tñ oꝑabat᷑ manibꝫ palmarum ple
ctens folia ⁊ pñtibꝫ ſuadēs vt de rebꝫ hu-
iuſmōi non dolerēt nec aliud cogitarēt niſi
de bono fine. Deus inquit cūcta que fac̄ v
tilia ſunt. Ego aūt noui quia hmōi paſſio-
nes ꝑ peccatis eueniūt. ⁊ meli⁹ eſt hic pe-
nas ſoluere ꝙ̄ poſt mortē perpetua ſuppli-
cia ſuſtinere. Stude ḡ ⁊ tu ſit̄c dicere qñ
tibi infirmitas vel alia ꝯtrarietas vēit. Cō
ſiderare quoqꝫ ſummoꝑe debemus ſi illi q̄
ſancti ⁊ iuſti fuerūt dño ꝑ infirmitate gra
tias referebāt. ꝙ̄tomagis nos qui pctōꝛeſ
ſumus. ⁊ infirmitates ⁊ tribulatōes ama-
re debemuſ. ꝑſertim cū apl's dicat ꝙ ꝑ mł
tas tribulatōes optet nos intrare ī r̄gnuꝫ
dei. Si igit᷑ ꝑ multas tribulatiōes intrat᷑
in regnū. amāde ſunt tribulatōes cum gra
tiaꝝ actōe. Tolerāde ſunt tribulatōnes q̄
tenus heredes regni celeſtis effici merea-
mur. Peccatoꝛ eñ qui in hoc mūdo flagel-
lari non meret᷑ in inferno torquebit᷑. Op-
tandum eſt nobis o frater vt in hac dū vi
uimus vita tribulatiōes ⁊ infirmitates ꝑ
xp̄i amoꝛe ⁊ ꝑ remiſſione peccatoꝝ libenti
animo ſuſtineam⁹. Scire nāqꝫ dꝫ dilectō
tua quibꝫ modis deus homiem flagellat.
Primo mō flagellat ad ꝓbatōnem ſicut
flagellatus eſt beatus Job ⁊ thobias. q̄ ꝓ-
bati ſunt vt eſſent flagellati et manifeſtati
alijs ob cām exempli imitandi. vt eoꝝ co-
gnoſcentes patiētiam illos imitari ſtude
amus. Scdo mō deus hoīes flagellat ne
ſe extollāt in ſuꝑbiam vel in ſecuritate po
nāt qđ ad ſcōs ſpecial'r ꝑtinet ſicut de ſeip
ſo apl's dicit. ⁊ ne magnitudo reuelatōnū
extollat me dat⁹ eſt mihi ſtim'ls carnꝫ mee
angelus ſathane vt me colaphiſꝫ. qui poſt
ꝙ̄ cognouit ꝙ ſalubre fuiſſet illud flagellū
dixit. Libenter ḡ gl'iaboꝛ in infirmitatibuſ
meis vt inhitet in me v̄tus xp̄i. Tercio
mō deus hoīem flagellat ꝓpter pctā ſicut
paliticū cui dixit. Remittunt᷑ tibi peccata
Deiñ ſubiūxit. tolle lectū tuū ⁊ vade ī do
mū tuam. Per hoc vero ꝙ illi prius pctā
dimiſit ⁊ deinde ab infirmitate curauit. a-
pertiſſime monſtrat᷑ ꝙ ei infirmitas ꝓpter
peccata euenerit. Quarto mō deus hoīem
flagellat vt ſua v̄tus vel ſanctoꝝ ſuoꝝ me
ritum demonſtret᷑. ſicut de ceco nato dñs
ī euāgelio dicit. Neqꝫ hic peccauit neqꝫ
parētes eius vt cecus naſceret᷑ ſed vt clari
ficetur filius dei ꝑ eum. His verbis apte
declarat ꝙ ideo cecus nat⁹ fuerit: vt ab eo
illuminatus v̄tus diuinitatis demōſtrare
tur. Quinto modo deus homiem flagellat
vt hic incipiant flagella ſuſtinere que poſt
modum ſine fine ſuſtinebūt. Quod ſolum
modo ad malos ꝑtinet ſicut Antiochus ⁊
herodes hic inchoauerunt pati. quod poſt-
modum in inferno paſſuri erāt. de his ſcri-
ptum eſt. Duplici contritōne contere eos.
id eſt in preſenti ⁊ in futuro. His quibuſ-
cunqꝫ modis dominus homiem flagellat
idcirco incognitum eſt vt vnuſquiſqꝫ fla-
gellatus timeat ⁊ emēdet flendo quod fe
cit quatenus flagellum ad ꝑfectum ei eue
niat. Ammonēda eſt ḡ beatitudo tua vt ⁊
hos quinqꝫ modos quibꝫ deus homīeꝫ fla
gellat memoriter diſcas quatenus in omī
infirmitate vel tribulatōe ante mētis ocu
los illos habeas. In his nanqꝫ meditādo
flagellum domini gratanti animo tolerab̄
Firmiter enim debemus credere ꝙ nulluꝫ
peccatū ſine vindicta relinquit᷑. Aut eñ h̄
ꝑ pniam vnuſquiſqꝫ pctm̄ ſuum delet aut
dñs pie ꝑ flagellum ſuuꝫ purgat. aut poſt
mortē igne purgatorio purgabitur. Q, ſi
his modis pctm̄ homīs non fuerit delet̄ū
poſt hāc vitā in ignem deſcendet eternum
Hec vero audiens nequaqꝫ de tua debes
deſꝑare ſalute. nequaqꝫ cum deſꝑatōne di
cere. multa ſunt mala mea ⁊ innūerabilia
peccata mea. Scito ꝑ certo nullus tātuꝫ
poteſt peccare ꝙ̄tum dñi pietas valet di-
mittere. Tantum enim eſt ſi peniteat pec-
cans ſi ad illum ſe conuertere ſtudeat. Et
quia ſermo ſe intulit de venia peccatoꝝ ſpe
randa. volo factū Theodoſij impatoris ti
bi ad memoriā reducere. ꝑ quod ad ſperan
dam pctōꝝ veniam mens tua ſubleuetur
⁊ ad lacrimaꝝ fluenta ꝓferenda coꝛ tuum
ꝯpungatur. Cur deſꝑabit aliquis pctōꝛ de
venia ſi ad dñm ex toto corde conuertatur

cũ ſupdictus impator ſeptē milia hoīm oc/
cidens. lamētando ⁊ ſe reũ agnoſcēdo: ve/
niā infra paucos dies potuit pmereri. Ut
igit̃ manifeſtiſſime cognoſcere poſſit ſancti
tas tua: quō geſta ſunt. cur videlicʒ ſepteʒ
milia hoīm occiderit. ⁊ qua ſe occaſiōe reū
agnouerit: quō ſe humiliauerit. ⁊ quō veni
am pmeruerit verba hyſtorie triptite hʒ
ordinē ſunt inſerēda. p que v̄ba in multis
pficere dño adiuuante poteris virtutibus.
Primū in ſperanda venia peccatoꝝ. q̄a tan
toꝝ hoīm ſanguine reus exiſtens: facile ve/
niā īpetrauit. Deinde in hūilitate. quia cū
īpator eſſet. p p̄dicatōnē beati ambroſij tan
tū ſe humiliauit: vt oībꝫ peccatoribꝫ ſe infe
riorē eſſe cognoſceret. Deinde in lacrimis.
q̄a cū eccl'iam intrauit: pauimentū ipſius ec
cleſie lacrimis rigauit. Uolo igitur vt hoc
tue caritati nō ſit incognitū. ꝙ nemo ſimul
in ſe oīa valet extinguere vicia. Nam dum
quiſpiā paſſionē libidinis effugerit. in aua/
riciā īcurrit. Et cum de auaricia declinaue/
rit inuidie fouea illi preparat̃. Et ſi inuidiam
vicerit mox viciū furoris ⁊ alios pluríos
laqueos ponit ei inimicus. p quos cape eū
poſſit incautuʒ. Non itaqꝫ facile eſt vitare
hoībꝫ vniuerſas inſidias hoſtis. ſed mēs di
uino ſolatio vigilās diua ptectōe adiuta ar
gumenta ⁊ machinamēta oīa antiqui hoſtiſ
deſtruit ¶ De venia pctōꝝ ſpanda O

Theodoſi⁹ nāqꝫ īpator hūit paſſi/
onē furoris ſʒ iuſto furori īmenſā
crudelitatē pmiſcuit. Quā obreʒ
p tua vtilitate. i. ī ſupdictꝫ v̄tutibꝫ ex ei⁹ le
ctōe pficias narrare necc̄e ē. Theſſalōica ci
uitas ē grādis ⁊ pploſa. In q̄ cū orta eēt ſe
ditio q̄dā ex iudicibꝫ ei⁹ lapidati ſūt atʒ tra
cti. Hinc indigt̄⁹ theodoſi⁹ iracūdie ñ refre
nauit infirmitatē. ſed iuſſit iniuſtos gladios
ſup oēs euagīari. ⁊ vna cū nocētibꝫ inocē/
tes interimi. Septē etenī milia hoīm ſic̄ fer
tur occiſa ſunt. nō p̄cedēti iudicō ſed tanqꝫ
in meſſe oēs ſimul inciſi ſunt. Hmōi cladē
valde plenā gemitibꝫ audiuit btūs ābro. ⁊
cū princeps mediolanū veniſſʒ ⁊ ſolēnit̃ in
ſacꝝ tēplū voluiſſʒ intrare occurrit forꝫ ad
ianuas btūs ābroſi⁹. ⁊ īgredietē his ꝰmōi
bꝫ a tēpli īgreſſu phibuit. Neſcꝫ īpator ſce

lus perpetrate iracūdie. neſcis a te q̄ta ma
gnitudo peccati ſit fcā. nec poſt cām tāti fu
roris mēs tua molē p̄ſumptōnis agnoſcit
Si forte recognitōem peccati phibet ptās
impij decet tñ vt vincat rō ptātē. Sciēda
quippe natura ē ⁊ ei⁹ mortalitas atqꝫ reſo/
lutio. ⁊ puluis pgenitoꝝ ex quo facti atqꝫ
in quē redigēdi ſum⁹. ⁊ ñ flore purpureo ꝯ
fidētē infirmitatē. opti corpis ignorare cō
equalem hoīm. nō eſt ꝯſidēdū in purpura
ſed magis ꝯſiderāda eſt ꝯditōis equalitaſ
Princeps es o imperator ⁊ conſeruorum
vnuſ. eſt eñ dñs oīum rex oīum ⁊ creator
Quibꝫ igit̃ ocul' immūdis aſpicies tēplum
dñi quibꝫ calcabis pedibꝫ ſcm̄ illius paui/
mētum. Quomodo manus extendes d̄ q̄
bus ſanguis innocēs adhuc diſtillat. quo
modo hmōi manibꝫ ſuſcipies ſanctum do
mini corpus. Qua preſumptione ori tuo
porriges poculum ſanguinis dñi precioſi:
dum furore ſermonum tantus ſanguis ſit
iniuſte effuſus. Recede igitur recede ne ſe
cundo peccato priorem nequiciā augere cō
tendas. Suſcipe vinculum quo te omniū
dñs nunc ligauit. eſt ei medicina maxime
ſanitatis. His ergo ſermonibꝫ impator o
bediēs. erat eñ diuinis eruditiōibꝫ enutri
tus. ⁊ aperte ſciēs que ſunt ppria ſacerdo/
tum ⁊ que regum. gemēs ⁊ deflens ad re/
galia remeauit. Cumqꝫ octo mēſium conti/
nua trāſiſſent tempa approqinquauit nati
uitatis ſaluatoris noſtri feſtiuitas. Impa
tor autem lamētationibꝫ aſſiduis in pala/
cio reſidēs ꝯtinuas lacrimaſ inceſſabiliter
expendebat. Ingreſſus autem Rufin⁹ tūc
curie magiſter et ſingularem fiduciam ha
bens apud principem. ⁊ videns eū in lamē
tatōne pſtratum. acceſſit vt lacrimaꝝ cau
ſas inquireret. At ille amariſſime ingemi/
ſcens ⁊ vehementius lacrimas fundens:
tu inquit Rufine ludis ⁊ mea mala nō ſen
tis. Ego aūt lamentor ⁊ gemo calamitateʒ
meam. quia ſeruis quidem ⁊ mendicanti/
bus aperta ſunt templa dei. et propriam
domum ingredientes decenter exorant.
Michi vero ingreſſus ad ea non eſt. inſu/
per etiam celi ſunt clauſi. Hec dicens ver
ba ſingula ſingultibus interrumpebat.

Rufinus vero curro inq̄t. ſi tibi placet ⁊ pō
tifici ꝑcibꝫ ꝑſuadeo. vt ſoluat vincl'm quo
te ligauit. Ait imperator. Non ſuadebis
Ambroſio. Noui enim decretū illius eſſe
iuſtū. neq̄ eīn reuerebit' impialem potētiā
vt legē poſſit ꝑuaricari diuinam. Cumq̄ ru
finus verbis plurimis diceret. ⁊ ꝓmittens
ambroſium eſſe flectendū impator eum ꝑ/
gere cum feſtinatōe ꝑcepit. Ipſe vero ſpe
data paululum poſt eſt ſecutus. credēs ru
fini ꝓmiſſionibꝫ. Porro vir mirād' Am/
broſius mox vt vidit Rufinū ait. Impu/
dentiam canum imitatus es o Rufine. tā/
te videlʒ necis auctor exiſtēs pudorem ex
fronte detergēs. nec erubeſcēs metuis cō/
tra diuinam ymaginē latrare. Cūq̄ rufinus
ſupplicaret ⁊ impatorē diceret eē venturū
ſupno zelo accēſus Ambroſius. ego īquit
rufine p̄dico tibi. qm̄ eum ingredi ecclāʒ ꝓ
hibebo. Si vero impiū in tirānidem muta
uerit. necem ⁊ ego libenter ſuſcipio. Hec ⁊
alia plurima rufinus audiens nūciauit im
peratori votū antiſtitis. monēs ne de pala
cio ꝓcederet. At impator hec in media iā
platea cognoſcēs. pergo inquit ⁊ iuſtas in
facie ſuſcipio ꝯtumelias. Cumq̄ ad ſac̄ li/
mina perueniſſet ſanctam quidē baſilicam
nō ꝑſumpſit intrare. ſed veniēſ ad ātiſtitē
⁊ inueniēs eum in ſalutatorio reſidentem:
ſupplicabat vt eius vincula ſolueret. At il
le crudelē dicebat eius ꝑñtiā eſſe ⁊ contra
deū veſanire theodoſiū. eiuſq̄ calcare legeſ
Cui impator dixit. Nō inſurgo aduerſus
ecclīaſticas ſanctōnes neq̄ iniq̄ ingredi li/
mina ſacra ꝯtēdo. Sed te ſoluere mea vī/
cula depoſco. vt dñi clemētiaʒ ꝓ me exorare
ſtudeas. nec mihi ianuam claudi ꝑcipias.
quā dñs noſter cūctis agētibꝫ pniam ape/
ruit. Tūc ait antiſtes. Quā pniam oñdi/
ſti poſt tātas iniq̄tates quibꝫ medicamībuſ
incurabilia vulnera plagaſq̄ curaſti. At i/
perator tuū inquit opus eſt. ⁊ docere et me
dicamina tpare. meū vero eſt oblata ſuſci/
pere. Tūc ſcūs ambroſi' dixit. Qm̄ furo/
ri tuū iudiciū ꝯmiſiſti ⁊ ñ rō ꝓtulit ſniam
ſed poti' iracūdia. ſcribe legē que decretū
furoris euacuet. vt triginta diebꝫ ſnīa neq̄
atq̄ ꝓſcriptōnis in lrīs tātūmō maneat. ec

iudiciū rōnis expectet. Quibꝫ trāſactiſ die
bus ira vicʒ iā ceſſante rō cām iudicās a/
pud ſemetipſam que cog̃uerit ſub ꝟitate
diſponat. In his eniʒ diebꝫ ag̃ſcet' ſi iuſta
ſit ſnīa quam ꝓtuleriſ an iniuſta. Si iuſta
fuerit ꝑmaneat. ſi aūt iniuſta deſtruatur.
Numerus vero triginta dieꝝ ad hec exa/
minā da ſufficit. hanc ammonitōnem impe
rator libenti aīmo ſuſcipiēs ⁊ optimā eſſe
ꝯſidens. legem ꝯſcribi repente ꝑcepit. ⁊ ꝓ
prijs manibꝫ lrās ꝯfirmauit. Quo facto
vincl'm eius abſoluit Ambroſi'. Que lex
hactenus obſ'uatur. In tali nanq̄ tenore
facta fuit illa deſcriptō. vt ſi quos impator
morti damnaſſet vſq̄ ad. xxx. dies ſ'uarēt'
illeſi. quos ira regis vindicaret ſeuerius ⁊
eorum ſnīa eſſet ſuſpenſa quatenus in ſpa/
cio. xxx. dierum ira quieſcēte ꝓbaſſʒ vtrū
iudicaſſet iuſtū aut iniuſtum. ⁊ qd̄ iuſtum
ꝓbaſſet facere ſtuduiſſet. Sic itaq̄ ſāctiſſi
mus impator ingredi limina ꝑſumēs non
ſtans domīo ſupplicauit neq̄ genuflexo ſʒ
ꝓnus in pauimēto iacens dauiticā vocem
ꝓclamauit. Adheſit pauimēto aīma mea
viuifica me dñe ſ'm ꝟbum tuū. Manibuſ
autem capillos euellens frontēq̄ ꝑcutiēſ
⁊ pauimētum lacrimaꝝ guttis aſꝑgens ve/
niam impetrare poſcebat. Cumq̄ tps acce
deret quo munus ad altare ſolebat offerre
ſurgēs cū lacrimis eſt ingreſſus. Cū autē
obtuliſſet ſicut ſolitus erat in cācella ſte/
tit. Rurſus autē Ambroſius non quieuit
ſed differētiā locoꝝ edocuit. ⁊ primo q̄deʒ
queſiuit quid ibidem expectaret. Impato
re aūt dicēte ſuſtinere ſe ſacroꝝ miſterio/
rum ꝑceptōem. Per archidiaconū remā/
dauit. O impator interiora loca tm̄ ſacer
dotibꝫ collata ſunt. que ceteris nec ingredi
nec ꝯtingere fas eſt. Egredere igit' ⁊ hāc ex
pectatōʒ cū ceteris habe cōem. Purpura
nanq̄ impatores nō ſacerdotes fac̄. Tūc
fideliſſimus impator etiā hāc traditōʒ aīo
gratāti ſuſcipiēs remandauit ei. Non au/
dacie cā intra cācellos māſi ſed in ꝯſtantīo
politano hāc ꝯſuetudinē eē cog̃ui. Unō a
go grās ꝓ hmōi medicina. Tali ergo ⁊ tā
ta virtute ⁊ preſul ⁊ imperator clarebant.
Ego nanq̄ vtriuſq̄ opus ammiror. illius

fiducia̅.huius au̅t obedia3.i.fiducia̅ ſacer/
dotis ⁊ obedia̅m regis. Illi⁹ zeli feruorem
h⁹ fidei puritate̅.i.feruore̅ zeli in ſacerdo/
te.fidei puritate̅ in rege. Igit̄ eximiu̅ e̅ op⁹
ia̅ nu̅c narratu̅ qȯ te po̅t exercitare. O ſcı̄ſ
ſime frater ⁊ deo dicate in cuſtodia multa
ru̅ ꝟtutu̅. Hec em̄ Theodoſij xpianiſſimi
principis ⁊ beati a̅broſij ſcı̄ſſimi po̅tificꝫ co̅
tentio.ſem̄ ꝓuocat hoīem ad ſpanda̅ venia̅
pectoꝝ.ob qua̅ maxime ca̅m ha̅c ſca̅m co̅te̅
tione̅ tibi ſcribere ſtudui. Prouocat etiam
duꝝ ⁊ lapideu̅ cor ad lacri̅as ꝓfere̅das ſci
tat ⁊ ad zeli feruore̅. Deꝑcor ꝟo dilecto̅ꝫ
tua̅ vt hu̅c actu̅.ha̅c ſcı̄ſſima̅ pniam pijſſi/
mi principis.⁊ zelu̅ ſcı̄ſſimi pontificis cre/
bro legas.q꞉ magn⁹ aı̄mi ꝓfectus in ea latꝫ
Si itaqꝫ ea que tue ſcitati ſcripſi pruden/
tiſſime frater ꝑficere potuerꝭ opa.i.ſi ꝓfula
a te om̄ia vicia ꝓtuleris.⁊ que in a̅monito̅
ne narrant̄ bona cuſtodire volueris. ſcito
ꝙ no̅ tuis viribꝫ hoc facias. ſed illo inſpi/
ra̅te ⁊ adiuua̅te qui dicit in eua̅gelio. Sie
me nihil poteſtis facere. No̅ ſolu̅ facere ſꝫ
nec cogitare q̄de̅ aliq̄d boni valem⁹ niſi illo
opante illo dona̅te a quo om̄e bonu̅ ꝓcedit
Audi quoqꝫ atte̅te quid dn̄s de hac ca̅ ꝑ
Hieremia̅ ꝓpheta̅ dicit. Non glorieẗ ſapi
ens in ſapia ſua. No̅ glieẗ fortis in fortitu
dine ſua.⁊ no̅ glieẗ diues in diuitijs ſuis.
ſed glieẗ in hoc qui gliat̄ ſcire ⁊ intelligere
⁊ noſſe me. Per hec em̄ ꝟba oīno aufertur
ſupbia.q꞉ ſapia ⁊ fortitudo ⁊ oe̅s opes ꝑpu
tant̄ in nihilu̅.⁊ iſta eſt gliatio vt ſciat ⁊ in
telligat ꝙ ip̄e ſit dn̄s qui fecit miſe̅diam ⁊
iudiciu̅ ⁊ iuſticia̅ in terra Ex iſto quoqꝫ lo
co ſumpſit apl̄s paul⁹ iſtud exe̅plu̅ qȯ Co
rinthijs ſcripſit di. Fre̅s qui gliat̄ in dn̄o
glieẗ. Ubi ſunt illi qui dicu̅t hoīem ꝓprio
arbitrio regi. Ubi ſunt illi qui dicu̅t꞉ ꝙ a
nobis bonu̅ inchoare poſſim⁹. Nequaq̄ꝫ il
lis credere dēm⁹ q꞉ nec cogitare q̄to mi/
nus ꝑficere valem⁹ bonu̅.niſi ip̄o dn̄o ad/
iuua̅te. Ergo ſi dn̄i gr̄a largie̅te bonu̅ opus
ꝑegeris.⁊ ea que beatitudı̄ tue ſcripſi cun/
cta ꝑfeceris.no̅ tuis viribꝫ.no̅ tuis meritꝭ
deputa.ſꝫ illi q̄ in te opat̄ ⁊ velle ⁊ dat ꝑfi/
cere ꝓ bona volu̅tate.cui eſt honor p̄tās et
impiu̅ ꝑ infinita ſecula ſecloꝝ Amen

¶ De lecto̅e P

Anctaꝝ lectio ſcripturaꝝ dıne e̅
cognitio beatitudis In his enim
quaſi in quoda̅ ſpeculo homo ſeip
ſum ꝯſiderare po̅t qual̄ ſit vel quo tendat.
Lecto̅ aſſidua purificat aīam.timore̅ incu
tit iehenne.⁊ ad gaudia eterna cor inſtigat
lege̅tis. Geminu̅ ꝯfert donu̅ lecto̅ ſca̅rum
ſcripturaꝝ ſiue q꞉ intellectu̅ me̅tis erudit.
ſeu ꝙ a mu̅di vanitatibꝫ abſtractu̅ homīeꝫ
ad amore̅ dei ꝑducit.labor honeſtus eſt le/
cto̅nis ⁊ multu̅ ad emendato̅ꝫ aīme ꝓficit
Sicut em̄ ex carnalibꝫ eſcis alit̄ caro ita ex
dinis eloquijs homo īterior nutrit̄ ⁊ paſci
tur. Qua̅dulcia faucibꝫ meis inquit pſalmi
ſta eloq̄a tua dn̄e ſup mel ⁊ fauu̅ ori meo.
Sed ille beatiſſimus eſt q̄ dīnas ſcrip̄tas
lege̅s ꝟba vertit in opera. Omnis plane
ſcriptura ſancta ad noſtram ſalutem ſcrip
ta eſt.vt ꝓficiamus in veritate ⁊ cognito̅e.
Sepius cecus offendit q̄ꝫ videns. Sic i/
gnorans legem dei ſepius ignoranter pec/
cat q̄ꝫ ille q̄ ſcit. Sicut cec⁹ ſine ductore꞉
ſic homo ſine doctore via̅ recta̅ vix gradit̄
Uaca lecto̅ni. vaca medito̅i ſcripturaru̅
vaca in lege dei. Habeto in dīnis lr̄is fre/
que̅tiam.aſſiduitatis lege̅di ſit tibi freq̄ns
lectio. Lecto̅ne ſenſus et intellectus auge
tur. Lectio enim docet quid caueas. oſ̄dit
quid timeas. Multu̅ ꝓficies ſi legis.ſi fa/
cis tame̅ que legis

¶ De pace Q

Aluator noſter ad pre̅m rediens
ſpeciale munus diſcipulis dedit.
vnitatis ⁊ pacis precepta dice̅s.
Pacem meam do vobis. pacem relinquo
vobis. In pace vos dimiſi.in pace vos in
ueniam. Proficiſce̅s voluit dare.qȯ redi
ens deſiderabat in oībꝫ inuenire. Cui⁹ pa/
cis ornamēta mirabilı̄ alio loco oſ̄dit di.
Beati pacifici q̄m filij dei vocabuntur En
filius dei incipit vocari.qui pacificus ee̅ ia̅
cepit Non vult filius dei dici qui pace̅ no̅
luerit a̅plecti. Negat ſibi pre̅m deum qui
pacificus eſſe ꝯtemnit. Sꝫ pax hec cu̅ ho
mīs ⁊ dei ꝑcepta ſuātibꝫ cuſtodienda e̅.no̅
cum iniquis et ſceleratis qui pacem inter
ſe habent in peccatis ſuis. Pax chriſti ad

ſalutē ꝓficit ſempiternā. Pax que in dya
bolo eſt ad perpetuā perueniet ꝑditionem.
Pax cū bonis ⁊ bellū cū vicijs ſp̄ hn̄dum
eſt. Mala quidē hoīm impioꝝ odio hn̄da
ſunt non hoīes ipi q̄vis mali ſint. q̄ꝛ crea-
tura dei ſunt. Pax vō que in bonis eſt. cō
cordiam frēm ⁊ charitatē ꝓximoꝝ copulat
Pax ſpm̄ dei ſpālit͛ ꝓmeret͛. Pax dilecti
onis mater eſt. Pax indiciū eſt ſc̄itatis. de
qua dn̄s p ꝓpħtā ait. Pacē ⁊ vitatē dili
gite. Pax plebis ſanitas. glīa ſacerdotū. pa
trie leticia. ⁊ terroꝛ hoſtiū ſiue viſibilium ſi
ue inuiſibiliū. Oībꝫ viribꝫ par eſt cuſtodi
enda. q̄ꝛ ſp̄ in deo manet qui in pace ſancta
manet cū ſc̄is dei. Sacerdotis eſt in pace
ꝓplm̄ āmonere q̄d deat agere. ꝓpli eſt ī hu
militate audire quid moneant ſacerdotes.
Quidquid n̄ licet paſtoris eſt ne fiat ꝓhibe
re. ⁊ plebis obedire ne faciat ¶ Epl̄a ſā
cti machar(ij) ad monachos

R

I N primis q̄dē ſi cepit hō ſeipuꝫ
agnoſcere cur creat͛ ſit. ſi q̄lierit
factorē ſuū deū. ⁊ penitere de hijs
voluerit que ꝯmiſit in tp̄e negligentie ſue.
ſic demū benignus deus dat illi triſticiā ꝓ
peccatis. ⁊ poſtea ꝑ ſuā benignitatē dat illi
afflictōem corpis. in ieiūijs in vigilijs ⁊ o
rationū inſtātia ⁊ ꝯtēptu mūdi. ⁊ libens illa
tas iniurias ſufferat. ⁊ odio hꝫ oīme refrige
rium corporale. ⁊ diligit plāctū magiſ q̄ ri
ſum. Poſt hec tribuet illi deſideriū ⁊ fletuꝫ
⁊ humiliatōem cordis ⁊ humilitatē vt tra
bem oculi ſui ꝯſideret nō alteri͛ feſtucam
nitat͛ auferre. ⁊ dicat ſp̄ q̄m iniquitatē me
am ego cogſco ⁊ delictū meū ꝯtra meē ſp̄
Sp̄ exitus ſui memoꝛ ſit ⁊ q̄ō in conſpe-
ctu dei occurſurus ſit. ⁊ iudicia ⁊ penas de
ſcribat in ꝯſpectu mētis ſue. necnō etiā me
rita ⁊ honores que dāda ſunt ſc̄is. Si aūt
cognouerit q̄ꝛ coꝛ ipius firmatū eſt in tio-
re dn̄i ⁊ nō dimittit locū ſuū ſed fortiter re
ſiſtit aduerſario ſuo. ille ꝑfectus mōachuſ
⁊ miles xp̄i vocat͛. Ut em̄ cū multo nauis
vndaꝝ ictu obruit͛. ſic multa poſſidēs mōa
chus n̄ ſaluat͛. Nihil poſſidēs monachus
quaſi aq̄la ad excelſa ꝑuolat. tūc deſcendit
ad eſcas q̄ñ cōpellit neceſſitas. Prudens
monachus n̄ adulabit͛ ꝓpter voluptatē vē
tris diuitibꝫ. Nihil poſſidēs monach͛ ve
lut curſoꝛ leuis ſagaci͛ ꝑuenit ad brauium
Qui vult cū deo ſp̄ eſſe dꝫ freq̄nter orare
⁊ freq̄nter legere. Nam cum oramus ipſi
cum deo loquimur. cum vō legimus deus
nobiſcū loquit͛. Orōibꝫ aūt mūdamur. le-
ctionibꝫ inſtruimur. Utrūq̄ȝ bonū eſt ſi li-
ceat. melius eſt em̄ ꝯferre q̄ legere. quod
em̄ obſcuꝝ eſt aut dubiū ꝯferēdo cito con
ſpiciet͛. Quattuoꝛ ſunt nec̄aria in eccl̄ia dei
canon diuiuſ in quo narrat͛ ⁊ ꝑdicat͛ vita fu
tura. hiſtoria in qua narrat͛ res geſta. nūe-
rus in quo facta futuroꝝ ⁊ ſolēnitateſ diue
enūerant͛. grāmatica in qua ſc̄ia vboꝝ in-
telligit͛. Nemo renūciaturus ſeclo hn̄ pōt
videre q̄ð ꝯtēpſit vt videret. Quidquid
in ſumptus de tuo tuleris ꝓ lucro deputa
Antiquum dc̄m̄ eſt. auaro tā deeſt q̄ð habꝫ
q̄ȝ q̄ð non habet. Credēti totus mūdus diui
tiaꝝ. infidelis aūt obolo indiget. Sic viua
mus quaſi nihil habentes ⁊ oīa poſſiden
tes. Uictus ⁊ veſtitus diuitie xp̄ianorum
ſunt. Si habes in ptāte rem tuam vende.
ſi nō habes ꝓijce. Tollēti tunicam ⁊ palli
um relinquēdū eſt. Niſi tu ſemꝑ craſtināſ
⁊ in diem de die trahens caute ⁊ pedetētiꝫ
poſſeſſiunculas vendideris. Non habꝫ cu-
ſtus vnde alat pauperes ſuos. Qui totuꝫ
ſe dedit totum obtulit. Apoſtoli nauim et
rhete tātum reliquerūt. vidua duo era mi-
ſit in gazophilacium. ⁊ prefertur creſi di-
uitijs. facile cōtemnit omnia qui ſemꝑ co-
gitat ſe eſſe moriturum. ¶ Ecce duo viri
ſteterunt. In Matheo vnus angelus. In
Marco adoleſcēs. In iohāne duo angeli.
In luca duo viri dicūtur. id eſt multa itie
ra mulierum. ⁊ diuerſe ſunt viſioneſ. vel v
num ⁊ vna viſio ⁊ diſſimiles ſunt narratō
nes euangeliſtarum. lintheamīa ſola poſita
oſtendit. ꝙ non indigent corꝑa veſtimen
to poſt reſurrectōem. Secū mirās. i. ꝙ re
liquit lintheamīa trāſitus in xp̄o. reſurre-
ctio vita eterna. Prima ē cogitare de dn̄o
vt deſideremus. Scd̄a de paſſiōe vt ſuſti-
neamus. Tercia de hora trāſit͛ vt ſim͛ pa
ti. Quarta de die iudicij vt rōnē reddam͛
Quinta de īferno vt teneam͛ Sexta ð vi
ta etn̄a vt deſidēm͛. Tribꝫ mōis diaboluſ

ſecuritatē in mētē hoīs mittit. Primū ſug
gerit homī vt non faciat ɔfeſſionē. q2 iuue
nis eſt. Scḋo dicit q2 alij grauiꝰ peccauerīt
ꝗ tu ⁊ diu vixerūt. Tercio dicit. tu pecca
q2 magna eſt clemētia ⁊ mīa dei: indulgebit
tibi pctā tua. ⁊ ꝑ hāc ſecuritatē ducit eum
in infernū. Diuerſas medicinas aīe deus
oñdere dignatus eſt. Alius ꝑ elemoſinaȝ
alter ꝑ obſequiū. aliꝰ ꝑ hoſpitalitatē. alter
ꝑ ieiuniū ⁊ vigilias. alius ꝑ ɔtinētiā. aliꝰ
ꝑ caſtitatē. alter ꝑ benignitatē. aliꝰ ꝑ obedi
entiā. alter per hūilitatē. alter per paciam.
Alij daꝛ per ſpm̄ ſmo ſapie. alij ſmo ſcie.
alij ꝓphecia. alij genera linguaꝝ. alij dona
ſanitatū. alij diſcretō ſpūum. Oīa opaꝛ v
nus atqꝫ idem ſpūs. diuidēs ſingulis ꝓut
vult. In pſalmis itaqꝫ inuenies. ſi intenta
mente perſcruteris dñici vbi incarnatōeȝ
paſſionemqꝫ ⁊ reſurrectōem atqꝫ aſcenſio
nem. In pſalmis inuenies tam intimā ora
tionem ſi intenta mente ꝑſcrutaueris. ſicut nō
potes vllatenus per teipm̄ excogitare. In
pſalmis inuenies intimā ɔfeſſionem pctōꝝ
tuoꝝ ⁊ integrā dep̄catōem dīne atqꝫ dñice
miſcdie. In pſalmo quoqꝫ īuenies oīm re
rum q̄ tibi acciderūt intimā grāꝝ actōeȝ. In
pſalmo ɔfiteris infirmitatem tuā atqꝫ mi
ſeriā. ⁊ per idipm̄ miſcdiā dei ꝓuocas. oēſ
enī vtutes in pſalmis inuenies ſi a deo me
rueris vt tibi reuelet ſecreta pſalmoꝝ. Et
ſi volueris intima mēte exercere te in diui
nis laudibꝫ ac p̄ceptis ⁊ mādatis celeſtibꝫ
pſalmū beati immaculati decāta. Et lȝ vſȝ
ad obitū vite tue hꝰ pſalmi vtutē ɔtēpleriſ
atqꝫ ſcruteris. nunqꝫ vt puto illū ꝑfecte in
telligere poteris. In quo nllꝰ verſus eſt. in
quo nō ſit vel via dei vel lex vel mandatuȝ
ſeu p̄ceptū vel vba autiuſtificatōes vel iu
dicia aut ſmones dei deſcripti. Et iō non
eſt opus vt ꝑ diuerſos libros aīo diffūda
ris. In pſalterio ſolo hēs materiam legē
di vſqꝫ ad obitū vite in quo inuenies pro
phetas euāgelia ⁊ aplos ⁊ omēs libros di
uinos ſpūalr atqꝫ intelligibilr expte tra
ctatos ⁊ deſcriptos. Et priorem atqꝫ ſcḋm
aduentū dñi ibi inuenies ꝓphetatum. In
carnatōnē quoqꝫ ac paſſionem ⁊ r̄ſurrectō
nem atqꝫ aſcēſionem dñicā. Et omnē vtu
tem dīnoꝝ dictoꝝ inuenies ī pſalmis ſi in
tima mente ꝑſcruteriſ ⁊ ad medullā itimi
intellectus per dei grām perueneriſ. Ca
mera xpi cum hoīe dei eſt cor rectū ⁊ bonuȝ
Fundamētū ipſius camere eſt fides. altitudo
eius eſt ſpes. latitudo eſt caritas. lōgitudo
eius eſt ꝑſeuerātia. latera eiꝰ ſunt ɔcordia
⁊ pax. frōdes ipſius ſunt iuſt[illegible]a ⁊ veritas.
pulcritudo eius eſt exemplū bonoꝝ operū.
feneſtre ipſius ſunt dcā ſcōꝝ. pauimētū eiuſ
eſt humilitas cordis. camera eius ſunt bo
ni pontifices. interligatō eius eſt vinclm̄
pacis. tectū eius eſt fidelis diſpenſator. pi
ſcis eius eſt meditatō celeſtis. Menſa xpi i
camera ſua eſt bona ɔuerſatō. miſteriū xpi
in camera ſua eſt bona mēoria. baculꝰ xpi
eſt bona volūtas. ɔticellus xpi eſt nitor cō
ſcīe. cathedra xpi eſt ſerenitas mentiſ. ſpō
ſa xpi aīa ſcā. camerarie xpi vtutes ſpirita
les ſunt. Prīa ſcā caritas dcā eſt. illa regit
camerā xpi. eſt ſcā humilitaſ illa eſt theſau
raria in camera. eſt ſcā ſapia illa facit lumi
naria in camera. eſt ſcā puritas: illa ſcobit
camerā. eſt ſcā bonitas illa incenſum ponit
in camerā. eſt ſcā diligētia mētiſ illa ornat
camerā. eſt ſcā abſtinētia illa ꝑat menſam
in camera. eſt ſcā tꝑantia illa miſcet in ca
mera cū cāticella. ⁊ ipē cāticellꝰ eſt nitor ɔ
ſcīe. eſt ſcā vigilātia illa ſuat camerā dñicā
eſt ſcā pnīa illa facit diſciplinā in camera.
eſt ſcā bona ɔſcīa illa eſt portaria ī camera
Iſtas totas ſupraſcriptas ipa pepit ⁊ mat
caꝝ eſt. eſt ſcā ꝑſeuerātia illa nutrix caꝝ eſt
vſqꝫ ad finē ꝑfectuȝ. Preſtet nobis itaqꝫ
dñs vt īueniat in nobꝫ talem māſiōem q̄ vi
uit ⁊ regnat deꝰ in ſecl̄a ſecl̄oꝝ Amē

Anno dñi. M.cccclxxxv. nonas vo
Julij. ob beatoꝝ prm̄ ꝓfectū vitā heremi
ticā degētiū: geſta quoꝝ haud īmerito me
moriter ſunt ɔmendanda. opꝰ vitaſ patruȝ
appellatū inſigne a ꝗplurimis excerptū
codicibꝫ. per ſacraꝝ ſcripturaꝝ viros ad
modum ꝑitiſſimos ornatū Finit feliciter.

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

TIFFEN Gray Scale
© The Tiffen Company, 2007
A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19
R G B W G K C Y M
TIFFEN Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Inches
Centimetres
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black